

**Międzynarodowy
Rok Spółdzielczości**
Spółdzielnie
budują lepszy świat

Zgromadzenie Ogólne oraz wybory
Prezydenta Cooperatives Europe i nowej Rady - str. 13

Wystąpienie KRS do Prezesa Rady Ministrów
w sprawie art.6ka Ustawy o utrzymaniu czystości
i porządku w gminach - str. 7-8

ISSN 1506-4395 **TECZA POLSKA**

coop MIESIĘCZNIK SPÓŁDZIELCZY nr 6 (315) **czerwiec 2025** cena: 10,80 zł

W Senacie RP o spółdzielczości
Uchwała w sprawie promowania idei spółdzielczości
- str. 2

UCHWAŁA SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

**z dnia 28 maja 2025 roku
w sprawie promowania idei spółdzielczości**

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

Organizacja Narodów Zjednoczonych ogłosiła rok 2025 Międzynarodowym Rokiem Spółdzielczości, obchodzonym pod hasłem „Spółdzielnie budują lepszy świat”.

Spółdzielczość to koncepcja zrzeszania się dobrowolnie osób mających podobne aspiracje oraz wspólne potrzeby społeczne, ekonomiczne i kulturalne w celu ich zaspokajania. Za ojczyznę ruchu spółdzielczego uchodzi Anglia, gdzie pierwszą oficjalną spółdzielnię założono w miejscowości Rochdale w 1844 roku. Polacy jednak już 30 lat wcześniej podejmowali podobne inicjatywy. Prekursorem spółdzielczości w Polsce był Stanisław Staszic, który w swoich dobrach w roku 1816 założył Towarzystwo Rolnicze Hrubieszowskie.

Spółdzielczość to ważny komponent sprawiedliwego podziału korzyści płynących z globalnego rynku. Stanowi ona istotę modelu organizacyjnego umożliwiającego tworzenie przedsiębiorstw opartych na zasadach demokratycznego zarządzania, zrównoważonego rozwoju i współpracy. Podkreślić należy rolę spółdzielczości w budowaniu lokalnych wspólnot, a także w rozwoju gospodarki solidarnej i społecznej.

Chcąc uwypuklić znaczenie spółdzielczości w społeczeństwie, Senat Rzeczypospolitej Polskiej zachęca do podejmowania działań na rzecz rozwoju spółdzielczości oraz promowania wartości, które jej przyświecają, takich jak solidarność, demokracja, równość i sprawiedliwość społeczna, a także zwiększenia wiedzy o roli, jaką odgrywa w gospodarce i społeczeństwie, wśród młodych ludzi i potencjalnych przedsiębiorców.

Spółdzielczość stanowi fundament zrównoważonego rozwoju społecznego i gospodarczego, szczególnie ze względu na wyzwania współczesnego rynku pracy i potrzebę wspierania solidarności społecznej. Jak co roku w pierwszą sobotę lipca będziemy obchodzić Międzynarodowy Dzień Spółdzielczości. To dobra okazja do promowania idei spółdzielczości, która pozwala na wzmocnienie lokalnych społeczności, zwiększenie zaangażowania obywatelskiego oraz ułatwia dostęp do kluczowych usług.

Senat Rzeczypospolitej Polskiej wyraża uznanie idei spółdzielczości, zachęca do jej promowania oraz dziękuje wszystkim zaangażowanym w rozwijanie idei spółdzielczości w Polsce.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

/ – / Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu

COOP W PARLAMENCIE str. 3

Senat RP: Uchwała w sprawie promowania idei spółdzielczości.

W DOMU „POD ORŁAMI” str. 4 - 8

- dr inż. Mieczysław Grodzki: W Międzynarodowym Roku Spółdzielczości.
- Wystąpienie KRS: Przeciwno zbiorowej odpowiedzialności.
- Z wizytą u producentów warzyw i owoców.

COOP W KRAJU str. 9 - 11

- Dyskutowano o projektach ustaw.
- Piknik Osób Niepełnosprawnych.
- RSP Hopkie (woj. lubelskie) świętuje jubileusz 50-lecia.
- X Kongres Rzemiosła Polskiego.
- GS Jarocin: 80 lat w służbie społeczności.
- Wiosenne spotkania Klubów Prezesa i Gł. Księgowego ZLSP.

COOP ZA GRANICĄ str. 12 - 13

- Komunikat MZS na Międzynarodowy Dzień Spółdzielczości.
- Cooperatives Europe - Wybory w Antalii.

SPÓŁDZIELCZOŚĆ PRACY str. 14

- Seminarium i Kongres CECOP w Krakowie.

SKOK str. 15

- XXXIII Krajowa Konferencja SKOK.

KULTURA str. 16 - 17

Gdyńska Spółdzielnia Mieszkaniowa: Kultura wraca do łask.

UNIQA str. 18 - 19

Powódź 2024 - „To było wyzwanie i walka z czasem”.

HISTORIA str. 20 - 23

dr Adam Piechowski: Kto był pierwszy?

Warto przeczytać

Międzynarodowy Związek Spółdzielczy ogłosił hasło tegorocznych obchodów Międzynarodowego Dnia Spółdzielczości. Brzmi ono: „Spółdzielnie motorem integracyjnych i zrównoważonych rozwiązań dla lepszego świata”. Działając niemal we wszystkich sektorach gospodarki spółdzielnie wszędzie przejawiają swoją zdolność do promowania społecznej sprawiedliwości... - str. 11

Gdyńska Spółdzielnia Mieszkaniowa w połowie maja br. uruchomiła kolejny Klub Osiedlowy.

Decyzja o otwarciu Klubu była realizacją wniosku mieszkańców Osiedla Cisowa, którzy chcieli mieć blisko domu miejsce spotkań i integracji. O działalności Gdyńskiej SM piszemy w cyklu poświęconym działalności społeczno-kulturalnej spółdzielni mieszkaniowych - str. 18-19

Paragraf Spółdzielczy:**Przemysław Kępka:**

Opłaty sądowe w sprawach cywilnych - str. I

Artur Puławski:

Uproszczenia w rachunkowości i sprawozdawczości finansowej spółdzielni - str. III

Roksana Kowalska:

Nowe inwestycje mieszkaniowe, a GZM - str. V

Michał Radziejewski:

- Lustracja spółdzielni - przepisy dotyczące spółdzielni mieszkaniowych - str. VI

Wydawca:**KRAJOWA RADA SPÓŁDZIELCZA**

ul. Jasna 1, 00-013 Warszawa

tel.: 22 596 43 00

www.krs.org.pl

e-mail: krs@krs.org.pl

Redakcja

tel./fax: 22 828 65 11

e-mail: teczka.polska@krs.com.pl

Miesięcznik Spółdzielczy „Tęcza Polska”

Prezes Zarządu

dr inż. Mieczysław Grodzki

tel. sekretariat: 22 827 13 16

Członkowie Zarządu

Waldemar Broś, tel.: 22 827 13 16

Ryszard Jaśkowski, tel.: 22 440 82 02

Marek Kowalski, tel.: 43 821 51 44

TĘCZA POLSKA

MIESIĘCZNIK SPÓŁDZIELCZY / czerwiec 2025

Redaktor Naczelny:

Klementyna Zygarowska - Tomza

Autorzy artykułów:

dr Adam Piechowski.

Przemysław Kępka,

Roksana Kowalska,

Artur Puławski,

Michał Radziejewski,

Prenumerata

na dowolny okres u Wydawcy.

Materiałów niezamówionych nie zwracamy

Marszałkini Senatu RP **Małgorzata Kidawa-Błońska**, która rozpoczęła 35. posiedzenie Senatu od decyzji w sprawie okolicznościowych uchwał, poprosiła o przedstawienie uzasadnienia projektu *Uchwały w sprawie promowania idei spółdzielczości* senatora wnioskodawcę **Waldemara Witkowskiego**, Przewodniczącego Parlamentarnego Zespołu ds. Spółdzielczości.

- Spółdzielczość nie ma aż tak wiekowych tradycji jak Senat Rzeczypospolitej, jest jednak dużo starsza niż odrodzony Senat, którego 30. rocznicę obchodziliśmy w 2019 roku. Pierwsze polskie, ale także europejskie spółdzielnie powstały w początkach XIX wieku. W wielu krajach powszechność spółdzielczości wciąż jest nadspodziewanie wielka, gdyż zawsze istniały środowiska, dla których człowiek był ważniejszy niż kapitał. Słabsi gospodarczo uczestnicy wolnego rynku jednoczyli się poprzez spółdzielnie, kierując się zasadą „Jeden członek - jeden głos” - podkreślił Waldemar Witkowski.

- Polska spółdzielczość znakomicie rozwijała się w okresie II RP, w 1920 roku otrzymała własną ustawę. Późniejsze zmiany Prawa spółdzielczego stopniowo uniezależniły ją od władz państwowych, które nie mogły już narzucać spółdzielczości kierunków rozwoju oraz decydować o tym, kto spółdzielnię rządzi - kontynuował senator wnioskodawca. - Dziś polska spółdzielczość jest znana na świecie m.in. z produktów sektora mleczarskiego, które eksportowane są nawet do Afryki. Spółdzielnie mieszkaniowe zrzeszają ponad 10 mln mieszkańców, sieć banków spółdzielczych obejmuje całą Polskę, a w odróżnieniu od komercyjnych instytucji finansowych są to banki bliskie ludziom, w których szeregowy członek może bez przeszkód podyskutować z prezesem.

Kończąc wystąpienie, Waldemar Witkowski zaprosił wszystkich senatorów na zaplanowaną na dzień 26 czerwca br. konferencję z okazji Międzynarodo-

(fot. Tomasz Ozdoba/Kancelaria Senatu).

35. posiedzenie Senatu RP XI kadencji

Uchwała w sprawie promowania idei spółdzielczości

28 maja br. Senat Rzeczypospolitej Polskiej podjął przez aklamację uchwałę w sprawie promowania idei spółdzielczości. Decyzja ta stanowi wyraz uznania dla znaczenia spółdzielczości w Polsce oraz jej roli w budowaniu sprawiedliwego i zrównoważonego społeczeństwa.

wego Dnia Spółdzielczości, nad którą honorowy patronat objęła Marszałkini Senatu RP Małgorzata Kidawa-Błońska.

Senator **Krzysztof Kwiatkowski**, który jest członkiem Parlamentarnego Zespołu ds. Spółdzielczości, dodał, że Zespół pracuje obecnie nad dwoma projektami aktów prawnych dotyczących spółdzielczości. Pierwszy to projekt zmian w Prawie oświatowym, które stałyby się podstawą prawną funkcjonowa-

nia w szkołach spółdzielni uczniowskich. Drugi ma na celu zahamowanie nieuczciwych praktyk w zakresie przekształcania spółdzielni w spółki prawa handlowego i przejmowania ich majątku.

Po krótkich wystąpieniach senatorowie przez aklamację podjęli *Uchwałę w sprawie promowania idei spółdzielczości*, której tekst Marszałkini Senatu RP uroczyście wręczyła Prezesowi Zarządu Krajowej Rady Spółdzielczej **Mieczysławowi Grodzkiemu**.

Dziękując za podjęcie uchwały prezes Mieczysław Grodzki podkreślił, że w Międzynarodowym Roku Spółdzielczości będzie ona dla dziesięciu milionów polskich spółdzielców drogowskazem w realizacji hasła „Spółdzielnie budują lepszy świat”. To doskonała okazja, aby jeszcze mocniej przypomnieć o wartościach, które kształtują polski ruch spółdzielczy. **(KZ)**

Przemawia senator-wnioskodawca
Waldemar Witkowski.

Przemawia senator Krzysztof Kwiatkowski.

Przedstawiciele Krajowej Rady Spółdzielczej
obecni na posiedzeniu Senatu.

Zgromadzenie Ogólne Krajowej Rady Spółdzielczej zaakcentowało to szczególne zadanie podejmując 27 marca br. Uchwałę nr 16/2025 - apel do organizacji spółdzielczych, by włączyły się w obchody Międzynarodowego Roku Spółdzielczości. Apel ten znalazł szeroki oddźwięk - wiele spółdzielni zdecydowało się w swoich regionach na organizację okolicznościowych wydarzeń. Także walne zgromadzenia i zebrania przedstawicieli mają w tym roku szczególnie uroczysty charakter. W trakcie obrad podkreśla się znaczenie zasad i wartości spółdzielczych, przypomina historię wykorzystując ją do kształtowania tożsamości, budowania więzi członkowskich i lokalnych. To także okazja by podziękować członkom i pracownikom - Zarząd KRS dawno nie otrzymywał aż tylu wniosków o przyznanie oznaczeń „Zasłużony Działacz Ruchu Spółdzielczego” oraz „Złotej Odznaki Spółdzielczość Polska”. Są też wspólne inicjatywy różnych branż - np. w Rzeszowie, Toruniu i Bydgoszczy, Ozorkowie spółdzielcy wspólnie wychodzą do ludzi, pokazują im swoje osiągnięcia i zapraszają do świętowania. Podczas spotkań prezentowany jest m.in. nasz spot informacyjny, ukazujący w pigułce rozmaite branże spółdzielcze jako przykład przedsiębiorczości bliskiej ludziom i opartej na wspólnotności.

Budującym jest fakt, że rezolucja Organizacji Narodów Zjednoczonych zainspirowała Senat RP do podjęcia w dniu 28 czerwca br. uchwały w sprawie promowania idei spółdzielczości, która ma uwypuklić znaczenie ruchu spółdzielczego w społeczeństwie. Pełen tekst uchwały oraz relację z posiedzenia Senatu RP zamieściliśmy w czerwcowym wydaniu „Tęczy Polskiej”, dodam więc jedynie, że senatorowie nie tylko wyrazili w ten sposób swoje uznanie i szacunek dla idei spółdzielczych, ale także zaprosili spółdzielców do odbycia swojego święta w siedzibie Senatu RP.

Centralna uroczystość z okazji Międzynarodowego Dnia Spółdzielczości odbędzie się więc 26 czerwca br. w Senacie z udziałem spółdzielców, parlamentarzystów, laureatów konkursów Krajowej Rady Spółdzielczej, przedstawicieli środowisk naukowych i sympatyków spółdzielczości. Towarzyszyć jej będzie wystawa, która za tytuł przyjęła hasło Roku Spółdzielczości 2025 - „Spółdzielnie budują lepszy świat” oraz konferencja prasowa.

Możliwość bezpośredniego spotkania z parlamentarzystami jest dla nas tym cenniejsza, że Międzynarodowy Dzień Spółdzielczości świętować będziemy w tym roku w naszym kraju po raz setny. Dokładnie 7 czerwca 1925 roku spół-

Działania Krajowej Rady Spółdzielczej

W Międzynarodowym Roku Spółdzielczości

W rezolucji podjętej z okazji Międzynarodowego Roku Spółdzielczości ONZ zachęca kraje członkowskie do promowania ruchu spółdzielczego i podejmowania wysiłków mających na celu podnoszenie w szerokich kręgach społecznych świadomości na temat jego znaczenia. Jest to zadanie nie tylko dla polityków i decydentów, ale przede wszystkim dla nas - spółdzielców.

dzielcy wyszli na ulice polskich miast nie dla przypomnienia sobie rzeczy już minionych - jak powiedział wówczas działacz spółdzielczy, Jan Wolski - tylko dla zachęcenia się wzajemnego do pracy spółdzielczej, która się teraz robi. Spółdzielcze tradycje II RP nadal są dla nas wzorem aktywności obywatelskiej, samoorganizacji, ale i dobrej współpracy z rządem i parlamentarzystami, którzy w 1920 roku stworzyli jedną z najlepszych w Europie ustaw spółdzielczych. Abyśmy także dziś mogli szczerzyć się znakomicie rozwiniętą i nowoczesną spółdzielczością potrzeba nam nowych możliwości rozwoju, dostępu do źródeł finansowania, słowem - korzystnego otoczenia prawnego ruchu spółdzielczego.

Potrzeba zmian prawnych

Realizując zadania określone ustawą Prawo spółdzielcze, Krajowa Rada Spółdzielcza w tym roku wielokrotnie zabierała głos i interweniowała w różnych sprawach dotyczących branż. Są wśród nich problemy wciąż nierozwiązane i bardzo trudne - np. część gruntów zabudowanych przez spółdzielnie mieszka-

niowe do dziś ma nieuregulowany stan prawny, co generuje poważne problemy dla członków. Rolnicze Spółdzielnie Produkcyjne wciąż muszą upominać się o równe traktowanie - powtarza się to niemal przy ogłoszeniu każdego programu pomocowego angażującego środki Unii Europejskiej - czy to w ramach Planu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej (np. ekoschematy, granty proekologiczne i wspierające rozwój gospodarstw) czy innych programów. Spółdzielnie do tej pory nie mogą korzystać z estońskiego CIT, choć wiele branż jest tą ulgą podatkową żywo zainteresowanych. System finansowania pracy chronionej od lat nie odpowiada zapotrzebowaniom spółdzielni inwalidów. Zaproponowane przez Ministerstwo Technologii i Rozwoju zmiany w ustawie o spółdzielniach mieszkaniowych nie tylko nie wychodzą naprzeciw oczekiwaniom środowiska, ale mogą generować kolejne patologiczne zachowania nieuczciwych osób. Wszystkie te trudne sprawy wskazują, jak wiele jeszcze jest do zrobienia i jak bardzo potrzebny jest nasz udział w opiniowaniu projektów aktów prawnych. Krajowa Rada Spółdzielcza chce być

wszędzie tam, gdzie decyduje się o funkcjonowaniu spółdzielczości.

Ale są też zjawiska nastrojające bardzo pozytywnie. W aktualnym wykazie spółdzielni energetycznych prowadzonym przez KOWR zarejestrowano już niemal sto podmiotów, natomiast ok. 130 spółdzielni energetycznych widnieje już w Krajowym Rejestrze Sądowym. Stało się tak po ubiegłorocznej nowelizacji ustawy o OZE, która pobudziła tę nową, jakże pożądaną formę współpracy. Na wniosek Krajowej Rady Spółdzielczej mamy w tej ustawie m.in. korzystniejsze zasady rozliczeń oraz lepsze przepisy dotyczące liczby członków. Obecnie tocimy batalię o to, aby także gminy miejskie - a nie tylko wiejskie i miejsko-wiejskie - miały możliwość tworzenia spółdzielni energetycznych. Na tę decyzję parlamentarzystów czekają mieszkańcy wielu osiedli spółdzielczych, które od dawna posiadają odpowiednią infrastrukturę techniczną, jednak bariery prawne wciąż nie pozwalają im skorzystać z rozmaitych benefitów związanych z inwestycjami w zieloną energię.

Edukacja najmłodszych

Mamy także nadzieję, że dynamiczny rozwój już wkrótce będzie miał miejsce w obszarze spółdzielczości uczniowskiej. Jest na to duża szansa, gdyż 18 grudnia ubr. grupa jedenastu senatorów, reprezentowanych przez Waldemara Witkowskiego zgłosiła projekt Ustawy o zmianie ustawy Prawo oświatowe. Ma on na celu stworzenie podstawy prawnej dla funkcjonowania spółdzielni uczniowskich w szkołach.

Dyskusja nad projektem odbyła się 21 stycznia br. na połączonym posiedzeniu senackich komisji - Edukacji oraz Komisji Ustawodawczej. Będzie kontynuowana po wakacjach, a w międzyczasie toczą się rozmowy m.in. z przedstawicielami Ministerstwa Edukacji i Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Dlaczego tak zależy nam na spółdzielniach uczniowskich? Bo edukacja spółdzielcza zaczyna się już na etapie wczesnoszkolnym. To wówczas kształtują się prospołeczne postawy i nawyki

robienia czegoś wspólnie. Stworzenie młodym ludziom przestrzeni do współpracy, w której nie tylko rozwijać można cechy przedsiębiorcze, ale po prostu być ze sobą i działać na zasadach spółdzielczych, dla dobra swojego i innych - to nasze priorytetowe zadanie. Kiedyś służyły temu sklepiki szkole, w których dzieci same zamawiały towar, księgowały go, sprzedawały i rozliczały. Dziś, gdy wydaje się, że możliwości działania jest o wiele więcej, wciąż brak impulsu ze strony władz. Mamy nadzieję, że inicjatywa senatorów doprowadzi do sformułowania jasnych i jednoznacznych przepisów, które ułatwią dyrektorom szkół podjęcie decyzji o stworzeniu w swoich placówkach spółdzielni prowadzących sklepiki uczniowskie, w których sprzedaje się np. zdrową, wartościową żywność, przybory szkolne, rękodzieło wykonane przez uczniów... Staramy się takie inicjatywy propagować m.in. poprzez doroczny konkurs dla SU, do udziału w którym zachęcamy wszystkich młodych spółdzielców.

Kampania wizerunkowa

Aby spółdzielcze zasady i wartości trafiły do ludzi młodych musimy zaistnieć przede wszystkim w mediach społecznościowych. To dziś najszybszy i najpopularniejszy kanał komunikacji. W tym celu w Międzynarodowym Roku Spółdzielczości zorganizowaliśmy kampanię edukacyjno-promocyjną pod hasłem „Spółdzielczość buduje lepszy świat” z akcentem na użytkowników Facebooka i Instagrama. Działania prowadzone są od połowy maja, a w tym czasie:

- wyprodukowaliśmy spot promujący spółdzielczość szeroko dystrybuowany w Internecie. Każda spółdzielnia może ten materiał pobrać ze strony internetowej Krajowej Rady Spółdzielczej. Film pokazuje aż 17 spółdzielni różnych branż, które nasi operatorzy odwiedzili z kamerą.
- tworzona i na bieżąco publikowana w mediach społecznościowych jest seria mini-wywiadów ze spółdzielcami, którzy dzielą się swoją historią, pasją do spółdzielczości oraz podkreślają siłę wspólnego działania.
- co tydzień na Facebooku i Instagramie Krajowej Rady Spółdzielczej zamieszczamy kolejne prezentacje każdej z siedmiu zasad spółdzielczych, wyjaśniając na czym polega specyfika przedsiębiorstw kierujących się celami i wartościami odmiennymi od tych, które panują w spółkach prawa handlowego.
- przygotowane materiały udostępniamy także na portalach internetowych należących do grupy Polska Press

Otwarcie wystawy Urzędzie Marszałkowskim woj. kujawsko-pomorskiego

będącej wydawcą 20 dzienników regionalnych. Ukazują się także banery reklamowe oraz artykuły prasowe.

- opracowana została mobilna wystawa, która w zwięzły sposób informuje o spółdzielczości - jej tradycjach, liderach w Polsce i na świecie, obszarach działalności, samorządzie spółdzielczym oraz jego zaangażowaniu na forum krajowym i międzynarodowym. Wystawa ta, podobnie jak film reklamowy, dostępna jest na naszej stronie internetowej. Spółdzielnie mogą ją pobrać i samodzielnie wydrukować aby informacje te dotarły do jak największej grupy osób. Planujemy także szereg prezentacji w instytucjach samorządu terytorialnego oraz na uczelniach. Pierwszy pokaz już za nami - odbył się 5 czerwca br. w Toruniu w Urzędzie Marszałkowskim woj. kujawsko-pomorskiego z udziałem władz regionu.
 - ogłosiliśmy konkurs dla internautów „Spółdzielnia blisko mnie”, w którym poprosiliśmy aby opowiedzieli nam o spółdzielniach działających w najbliższym otoczeniu.
 - W promocji spółdzielczości sięgamy do ponad 200 letniej historii naszego ruchu aktywizując działania Muzeum Historii Spółdzielczości w Polsce. Poprzez Facebook oraz stronę internetową Muzeum zachęcamy do wizyt w „Domu pod Orłami”. Nasz przekaz dociera do coraz większej grupy odbiorców - w tegoroczną Noc Muzeów odwiedziło nas około 500 osób.
- Wszystkie te działania mają bardzo szeroki oddźwięk społeczny m.in. dzięki partnerom którzy udostępniają przygotowane przez nas materiały w swoich mediach społecznościowych. Wymienić tu można m.in. uczelnie - Uniwersytet Rzeszowski, KUL i lubelską Akademię Wincentego Pola, organizacje samorządu zawodowego i stowarzyszenia np. Polska Izba Inżynierów Budownictwa, Stowarzyszenie na rzecz Efektywności Energetycznej im. prof. Żmijewskiego, zaprzyjaźnione firmy ze spółdzielczym rodowodem np. UNIQA, a także tysiące spółdzielni różnych branż. Wszystkim, którzy angażują się w promowanie idei spółdzielczych chciałbym serdecznie podziękować, gdyż każdy pozytywny przekaz buduje dobry obraz spółdzielczości w szerokich kręgach społecznych.

Prezes Zarządu KRS
dr inż. Mieczysław Grodzki

Wystąpienie Krajowej Rady Spółdzielczej do Prezesa Rady Ministrów

Przeciwko zbiorowej odpowiedzialności

Zgromadzenie Ogólne Krajowej Rady Spółdzielczej, zwraca się z apelem o zmianę przepisów wprowadzających zbiorową odpowiedzialność w opłatach za gospodarkę odpadami komunalnymi.

Obowiązki właściciela nieruchomości w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi i opłat z tego tytułu, uregulowane są w rozdziale 3 ustawy z 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, tj. z dnia 26 lutego 2024 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 399), dalej ustawa. Zgodnie z art. 2 ust. 3 ustawy, jeżeli nieruchomość jest zabudowana budynkiem wielolokalowym, w którym ustanowiono odrębną własność lokalu, obowiązki właściciela nieruchomości wspólnej oraz właściciela lokalu obciążają wspólnotę mieszkaniową albo spółdzielnię mieszkaniową.

Zwracamy uwagę na konsekwencje zapisów art. 6ka ustawy, które w praktyce wprowadzają odpowiedzialność zbiorową w przypadku niedopełnienia przez właściciela nieruchomości obowiązku selektywnego zbierania odpadów komunalnych. W przypadku nieruchomości zabudowanej budynkiem wielolokalowym, mieszkańcy takiego budynku korzystają ze wspólnych pojemników na odpady komunalne. Niedopełnienie obowiązku selektywnego zbierania odpadów komunalnych w praktyce odbywa się poprzez kontrole zawartości poszczególnych pojemników na odpady i stwierdzeniu, że w poszczególnych pojemnikach są nieprawidłowe odpady, w szczególności w pojemniku na odpady zmieszane są odpady z tworzywa sztucznego, szkło, papier.

Organy gmin wydają decyzje, w których określają wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi stosując wysokość stawki opłaty podwyższonej. Podwyższona opłata jest naliczana w stosunku do wszystkich lokali mieszkalnych w danym budynku, czy nawet w kilku budynkach w przypadku nieruchomości wielobudynkowej, korzystających z pojemników na odpady w wiacie śmietnikowej, gdzie stwierdzono nieprawidłowości w segregacji odpadów odbieranych z tej nieruchomości.

Mieszkańcy prawidłowo segregujący odpady komunalne nie mogą się pogodzić z tym, że są obciążani podwyższoną

Relacjonując z ostatnie posiedzenie Zgromadzenia Ogólnego KRS, które odbyło się 27 marca br., pisaliśmy o podjętej wówczas uchwale nr 15/2025 ZO KRS będącej apelem do Premiera Donalda Tuska w sprawie wyeliminowania z Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach przepisów wprowadzających odpowiedzialność zbiorową w opłatach za gospodarkę odpadami komunalnymi (zob. „TP” nr 4/2025 s.6). Krajowa Rada Spółdzielcza przekazała tę uchwałę wraz z poniższym pismem.

Obecne brzmienie art. 6ka Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach

Art. 6ka

1. W przypadku niedopełnienia przez właściciela nieruchomości obowiązku selektywnego zbierania odpadów komunalnych, podmiot odbierający odpady komunalne przyjmuje je jako niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne i powiadamia o tym wójta, burmistrza lub prezydenta miasta oraz właściciela nieruchomości.
2. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta na podstawie powiadomienia, o którym mowa w ust. 1, wszczyna postępowanie w sprawie określenia wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.
3. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta określa, w drodze decyzji, wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi za miesiąc lub miesiące, a w przypadku nieruchomości, o których mowa w art. 6j ust. 3b, za rok, w których nie dopełniono obowiązku selektywnego zbierania odpadów komunalnych, stosując wysokość stawki opłaty podwyższonej, o której mowa w art. 6k ust. 3.

ną opłatą. Spółdzielnie mieszkaniowe oraz zarządy wspólnot mieszkaniowych bezskutecznie odwołują się do Samorządowego Kolegium Odwoławczego, które utrzymuje w mocy decyzję organu pierwszej instancji. Na decyzję SKO spółdzielnie mieszkaniowe wnoszą skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, który oddala skargi spółdzielni.

Od powyższych wyroków spółdzielnie wnoszą skargi kasacyjne do Naczelnego Sądu Administracyjnego. Przykładowo wyrokiem w sprawie sygnat. akt III FSK 707/24 z dnia 1 października 2024 r. Naczelny Sąd Administracyjny oddalił

fot. Tomasz Mikołajczyk, źródło: Pixabay

skargę kasacyjną Spółdzielni Mieszkaniowej „Kolejarz” w Słupsku. Na każdym etapie postępowania Spółdzielnia wskazywała na naruszenie konstytucji poprzez zastosowanie norm prawnych zawartych w treści art. 6ka ust. 1-3 ustawy, które przewidują swego rodzaju odpowiedzialność zbiorową, sprzeczną z art. 2 Konstytucji RP. W uzasadnieniu wyroku NSA stwierdził między innymi, że: *W przedmiotowej sprawie prawidłowo zastosowano przepisy tej ustawy, przy czym niezgodność przepisów stanowiących podstawę prawną zaskarżonej decyzji z Konstytucją RP nie została jak dotychczas stwierdzona przez Trybunał Konstytucyjny, a Naczelny Sąd Administracyjny nie dostrzegł naruszenia przepisów Konstytucji RP przez przepisy ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach znajdujące zastosowanie w rozpoznawanej sprawie.*

Na każdym etapie postępowania Spółdzielnia wskazywała również, że w miejscu gromadzenia odpadów komunalnych co do zasady odpady są zbierane w sposób selektywny, są odpowiednie pojemniki z podziałem na frakcje, zaś w pojemnikach tych znajdują się, co do zasady, prawidłowe frakcje odpadów, zaś stwierdzone przypadki braku segregacji odpadów komunalnych mają charakter jednostkowy. W tym zakresie Naczelny Sąd Administracyjny wskazał: *War-*

to zaznaczyć że treść przepisu art. 6 ka u.c.p.g. jednoznacznie wskazuje, że dla określenia opłaty podwyższonej za gospodarowanie odpadami komunalnymi nie ma znaczenia to, czy stwierdzone nieprawidłowości miały charakter incydentalny bądź notoryjny (...) Wskazanie zatem choćby jednego przypadku nieprzestrzegania zasady segregacji odpadów pociąga za sobą obowiązek nałożenia na określony podmiot opłaty w stawce właściwej dla nieselektywnego zbierania odpadów.

W tej sytuacji nawet w przypadku pojedynczego, incydentalnego zdarzenia wrzucenia odpadu do pojemnika przeznaczonego na inne odpady, np. wrzucenie pojedynczego opakowania z tworzywa sztucznego do pojemnika przeznaczonego na odpady zmieszane, pociąga za sobą obowiązek nałożenia przez Gminę na Spółdzielnię opłaty w stawce podwyższonej dla kilkudziesięciu, czasami nawet ponad dwustu lokali mieszkalnych, jak to miało miejsce w przywołanej powyżej sprawie, korzystających z tych samych pojemników na odpady komunalne.

Opisany stan prawny budzi wątpliwości w zakresie zgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej. Stąd Skarga Konstytucyjna, której kopię przesyłamy w załączeniu.

Bez zmiany przepisów ustawy nie ma możliwości uniknięcia zbiorowej odpowiedzialności nawet w przypadku incydentalnego braku segregacji odpadów komunalnych.

W maju br. pojawiła się informacja, że Ministerstwo Klimatu i Środowiska pracuje nad zmianami w przepisach dotyczących naliczania opłat za odpady komunalne. Obecnie za złe posegregowane odpady grożą kary dla wspólnot oraz spółdzielni. Rząd chce to zmienić i zakończyć odpowiedzialność zbiorową w tej kwestii.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska Anita Sowińska, poinformowała w liście do Rzecznika Praw Obywatelskich o trwających

23 listopada 2020 r. przez Ministra Klimatu i Środowiska i kontynuuje swoje prace - informowała Anita Sowińska.

Zarządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 20 września 2024 r. w sprawie Zespołu doradczego do spraw systemowych rozwiązań w zakresie gospodarki odpadami (Dz. Urz. Min. Klim. i Środ. poz. 68) określony został zakres działań Zespołu doradczego oraz jego skład. Zakres działań Zespołu doradczego jest szeroki, co prawdopodobnie

Bez zmiany przepisów ustawy nie ma możliwości uniknięcia zbiorowej odpowiedzialności nawet w przypadku incydentalnego braku segregacji odpadów komunalnych...

pracach nad zmianami w przepisach dotyczących naliczania opłat za odpady komunalne. Zmiany te mają na celu odejście od odpowiedzialności zbiorowej za niewłaściwie posegregowane odpady, która obecnie obciąża wspólnoty, zarządców i spółdzielnie mieszkaniowe na dużych osiedlach. Zapewniała, że kwestie sprawnego i sprawiedliwego naliczania opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi są przedmiotem prac w Ministerstwie. Prace te toczą się przy współudziale przedstawicieli samorządów w ramach prac Zespołu doradczego do spraw systemowych rozwiązań w zakresie gospodarki odpadami. Zespół ten został powołany zarządzeniem z dnia

wydłuża jego prace, tym samym zmiana przepisów tworzących odpowiedzialność zbiorową w przypadku braku segregacji odpadów opóźnia się.

W związku z powyższym wnioskujemy o przeprowadzenie szybkiej zmiany przepisów tylko w tym zakresie.

Zwracamy się z prośbą do Pana Premiera o spowodowanie przyspieszenia procedowania zmiany przepisów, które stanowią podstawę zbiorowej odpowiedzialności w przypadku nie dopełnienia obowiązku selektywnego zbierania odpadów komunalnych. □

Komisja Spółdzielczości Rolniczej ZO KRS w Grójcu

Z wizytą u producentów warzyw i owoców

W dniu 2-3 czerwca br. Komisja Spółdzielczości Rolniczej ZO KRS wziętowała producentów owoców i warzyw w okolicach Grójca. Ze spółdzielcami spotkał się Przewodniczący Sejmowej Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi poseł Mirosław Maliszewski.

Spółdzielcy odwiedzili najpierw „paprzykowe zagłębie” w miejscowości Potworów, gdzie spotkali się z członkami grupy warzywniczej „Fresh Papryka”. Następnie w miejscowości Zofiówka k.Grójca powitał ich Prezes Zarządu Spółdzielni Ogrodniczej w Grójcu **Piotr Szybiński**. Członkowie Komisji podziwiali nowoczesną sortownię owoców oraz niektóre gospodarstwa sadownicze,

a prezes Szybiński opowiedział im o możliwościach rozwoju jakie daje status uznanej Organizacji Producentów, który grójecka Spółdzielnia uzyskała już w 2015 roku. Dziś jest ona jednym z wiodących producentów w regionie - dostarcza świeże warzywa i owoce nie tylko do hipermarketów na terenie całego kraju, ale także eksportuje je do krajów Europy Zachodniej, Indii i Egiptu.

Wieczorem 2 czerwca spółdzielców odwiedził Przewodniczący Sejmowej Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi poseł **Mirosław Maliszewski**, który opowiedział m.in. o aktualnych pracach Komisji oraz o planowanych zmianach we Wspólnej Polityce Rolnej. Zwrócił uwagę na wyzwania dla europejskiego rolnictwa jakie przyniosła kontrowersyjna umowa handlowa UE - kraje „Mercosur” - Ukraina. Umowie tej sprzeciwili się m.in. kraje z dużym udziałem sektora rolnego w PKB, takie jak Polska i Francja. Krajowa Rada Spółdzielcza także przedstawiła swoje krytyczne stanowisko w tej sprawie pismem z dnia 27 stycznia br. □

Kalendarium:

- ✓ **2 czerwca** - posiedzenie Komisji Spółdzielczości Rolniczej ZO KRS.
- ✓ **2 czerwca** - XXIII Krajowa Konferencja Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo Kredytowych pod hasłem „SKOK - społeczność, która sobie pomaga”.
- ✓ **3 czerwca** - posiedzenie Komisji Prawa i Legislacji ZO KRS.
- ✓ **3 czerwca** - szkolenie: Przygotowanie do Walnego Zgromadzenia Spółdzielni w 2025 r. - najnowsze orzecznictwo. Organizator: KRS
- ✓ **4 czerwca** - posiedzenie Komisji Rewizyjnej ZO KRS.
- ✓ **5 czerwca** - wyjazdowe posiedzenie Komisji Spółdzielczości Konsumentów ZO KRS do Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Krasnymstawie.
- ✓ **5 czerwca** - Otwarcie wystawy „Spółdzielnie budują lepszy świat” w Urzędzie Marszałkowskim woj. kujawsko-pomorskiego w Toruniu.
- ✓ **6 czerwca** - posiedzenie Komisji Finansów Spółdzielczych ZO KRS.
- ✓ **10 czerwca** - szkolenie: Uproszczenia dopuszczone ustawą o rachunkowości. Organizator: KRS
- ✓ **12 czerwca** - Kongres Rzemiosła Polskiego w Warszawie.
- ✓ **11 czerwca** - posiedzenie Parlamentarnej Zespołu ds. Spółdzielczości w Senacie RP.
- ✓ **14 czerwca** - Jubileusz 100-lecia działalności Banku Spółdzielczego w Niemczech.
- ✓ **26 czerwca** - Posiedzenie Zgromadzenia Ogólnego KRS.
- ✓ **26 czerwca** - Centralna uroczystość z okazji Międzynarodowego Dnia Spółdzielczości w gmachu Senatu RP połączona z rozstrzygnięciem konkursów spółdzielczych.
- ✓ **26 czerwca** - Festyn Spółdzielczy przed Spółdzielczym Domem Handlowym „Sawko”. Organizator: „Społem” PSS Biała Podlaska.
- ✓ **26 czerwca** - Uroczyste Zebranie Przedstawicieli połączone z Jubileuszem 95-lecie działalności Banku Spółdzielczego w Otwocku
- ✓ **28 czerwca** - festyn z okazji Międzynarodowego Dnia Spółdzielczości przed Halą Sportową „Wodnik” w Ozorkowie.
- ✓ **28 czerwca** - Gala Jubileuszowa 160-lecia działalności Powiatowego Banku Spółdzielczego w Gostyniu połączona z obchodami Międzynarodowego Dnia Spółdzielczości.

Obrady Parlamentarnej Zespołu ds. Spółdzielczości

Dyskutowano o projektach ustaw

Parlamentarny Zespół ds. Spółdzielczości zebrał się w Senacie RP w dniu 11 czerwca br. na swoim szóstym już posiedzeniu pod przewodnictwem senatora Waldemara Witkowskiego. Dyskutowano o inicjatywach ustawodawczych dotyczących spółdzielczości.

W posiedzeniu uczestniczyli senatorowie: **Jolanta Hibner, Kazimierz Kleina, Krzysztof Kwiatkowski** oraz zaproszeni goście: władze Krajowej Rady Spółdzielczej - **Mieczysław Grodzki** Prezes Zarządu i **Andrzej Półrolniczak** Przewodniczący Zgromadzenia Ogólnego KRS; Prezes Zarządu Związku Rewizyjnego Spółdzielni Mieszkaniowych RP **Jerzy Jankowski**, a także przedstawiciele Ministerstwa Rozwoju i Technologii - **Eliza Chojnicka** Z-ca Dyrektora Departamentu Mieszkalnictwa Ministerstwa Rozwoju i **Michał Mleczko** Naczelnik Wydz. Spółdzielni Mieszkaniowych w tymże departamencie.

Podczas posiedzenia poruszono temat dwóch projektów ustaw, które regulują działania branż spółdzielczych. Pierwszym jest senacki projekt zmian w ustawie Prawo oświatowe, mający na celu stworzenie ram prawnych dla działalności spółdzielni uczniowskich. O stanie prac mówił przewodniczący senackiej Komisji Edukacji **Krzysztof Kwiatkowski**. Komisja gromadzi opinie do projektu, wciąż jednak nie nadeszła istotna opinia MEN.

Prezes Zarządu KRS podziękował senatorom za zainteresowanie rozwojem spółdzielni uczniowskich, gdyż w parlamencie po raz pierwszy odbyła się taka szeroka debata na ich temat. A jest to sprawa warta dyskusji, gdyż młodzież akceptuje tę formę - w ostatnich dwóch latach powstało ok. 40 nowych spółdzielni uczniowskich.

Kolejnym tematem była szeroko dyskutowana propozycja nowelizacji ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych opracowana w Ministerstwie Rozwoju i Technologii. Jej założenia przedstawiła dyr. **Eliza**

Chojnicka i z wypowiedzi tej wynikało, że resort nie wziął pod uwagę krytycznych opinii przekazywanych przez środowisko spółdzielcze. Utrzymane zostały propozycje udzielania pełnomocnictw wyłącznie dla osób bliskich (pozostających w stałym pożyciu) oraz dla pełnomocników profesjonalnych (adwokatów, radców prawnych), co było krytykowane.

Obecni na sali przedstawiciele organizacji spółdzielczych jeszcze raz przedstawili swoje argumenty ostrzegając, że propozycje resortu doprowadzą do kolejnych patologicznych zachowań. **Mieczysław Grodzki** zwrócił uwagę, że zasady dopuszczania pełnomocników do udziału w walnych zgromadzeniach powinien regulować statut spółdzielni. Nie należy narzucać jej ustawowo, spółdzielczość mieszkaniowa i tak jest już wystarczająco przeregulowana. Rządzący, zamiast zająć się rozwojem budownictwa społecznego, wciąż usiłują poprawiać spółdzielczość - z coraz gorszym skutkiem. Prezes Zarządu KRS dodał jeszcze, że źródłem nieprzeemyślanych propozycji legislacyjnych są m.in. skargi wywodzące się od członków domniemanych stowarzyszeń, które w rzeczywistości nie podlegają żadnej kontroli, nie składają sprawozdań finansowych i nie są reprezentatywne dla żadnej większej grupy mieszkańców.

Jak podkreślił **Andrzej Półrolniczak** - pomyśl dopuszczenia do obrad pełnomocników na niczym nieograniczonych zasadach wyszedł od posłów, którzy w założeniu chcieli pomóc. Tymczasem - uzupełnił **Jerzy Jankowski** - ZRSM RP zna już cztery przypadki prób wrogiego przejęcia spółdzielni w oparciu o te przepisy, a sprawy trafiły do prokuratury. □

Inicjatywa śląskich spółdzielni mieszkaniowych

Piknik Osób Niepełnosprawnych

Regionalny Związek Rewizyjny Spółdzielczości Mieszkaniowej w Katowicach wraz z siedmioma spółdzielniami z regionu zorganizował w dniu 17 maja br. jubileuszowy, XX Piknik Osób Niepełnosprawnych.

Impreza odbyła się w Podlesicach na Jurze, a przyświecało jej hasło Międzynarodowego Roku Spółdzielczości 2025 „Spółdzielnie budują lepszy świat”. Inicjatywa środowiska śląskich spółdzielni mieszkaniowych, które od lat angażują się w działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami, jest przykładem praktycznej realizacji tego hasła. Piknik zgromadził ponad 300 osób. Śląscy spółdzielcy przy jego organizacji od lat współpracują z podmiotami, które specjalizują się w zaspokajaniu szczególnych potrzeb osób niepełnosprawnych.

Mimo tego, że zawiodła nas pogoda, która była dość kapryśna - mówi **Joanna Koch-Kubas** Prezes RZRSM w Katowicach - organizatorzy zapewnili szereg atrakcji, które rozgrzały serca uczestników. Można było skorzystać z dogoterapii, grupowych zajęć hipoterapeutycznych, fotobudki oraz różnych zajęć ruchowych. Stoiska zaprezentowały Warsztaty Terapii Zajęciowej z Żor, a animacje i oprawa muzyczna zagwarantowały dobrą, wspólną zabawę.

Organizatorzy dziękują podmiotom, które wsparły Piknik:

- UNIQA S.A. Towarzystwo Ubezpieczeń,
- Krajowa Rada Spółdzielcza,
- Spółdzielnia Mieszkaniowa JAS-MOS w Jastrzębiu Zdroju,
- Spółdzielnia Mieszkaniowa w Żorach.

Liderka wśród spółdzielni rolniczych

RSP Hopkie świętowała 50-lecie

W tym roku mija 50 lat od założenia Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej „Hopkie”, która we wschodnich regionach Lubelszczyzny gospodaruje na 900 ha użytków rolnych. To jedna z większych firm rolniczych w regionie.

Spółdzielnia, znana stałym Czytelnikom „Tęczy Polskiej” jako liderka publikowanych przez nas niegdyś rankingów „100 najlepszych RSP” w kraju, specjalizuje się przede wszystkim w produkcji cebuli oraz wysokiej jakości pszenicy durum. Dodatkowo zajmuje się uprawą innych warzyw, sprzedając jadalówek i artykułów do produkcji rolnej. Jubileuszowa uroczystość odbyła się w 16 maja br. w Hotelu Antoni w Tomaszowie Lubelskim z udziałem samorządowców i partnerów Spółdzielni. □

(fot. Facebook Gmina Łaszczów)

Minister Czesław Siekierski na stoisku OSM Głuchów (fot. MRiRW)

✓ W dniu 24 maja br. Tor Wyścigów Konnych na Służewcu w Warszawie stał się miejscem prezentacji producentów żywności. Doroczny piknik „Poznaj Dobrą Żywność” zorganizowało Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Wystawcy z całego kraju oferowali degustacje, pokazy i warsztaty kulinarne, występowały zespoły muzyczne ze szkół rolniczych, pokazywano zabytkowe maszyny rolnicze, a główną atrakcją - jak co roku - była gonitwa o Puchar Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Na tym święcie polskiej żywności nie mogło zabraknąć spółdzielni - swoje stoiska zaprezentowały m.in. okręgowe spółdzielnie mleczarskie z Głuchowa, Koła, Siedlec, SM „Bieluch” z Chełma. □

MEDAL PAMIĄTKOWY

Międzynarodowy Rok Spółdzielczości 2025
100 lat obchodów Dnia Spółdzielczości w Polsce

Z okazji Międzynarodowego Roku Spółdzielczości 2025 i jubileuszu stulecia świętowania Dnia Spółdzielczości w Polsce, Krajowa Rada Spółdzielcza wydała pamiątkowy medal. Na awersie - postać dziewczyny z tęcza flagą z pierwszego plakatu informującego o obchodach Dnia Spółdzielczości w Polsce. Na rewersie - logo Międzynarodowego Roku Spółdzielczości ONZ.

Medal dwustronny o średnicy 7 cm. z lakierowanego metalu, pakowany w etui fioletowe w kolorze granatowym.

zamówienia: teczka@krs.com.pl

60 cena:
zł brutto

prof. Jan Klimek nowym Prezesem Związku Rzemiosła Polskiego

X Kongres Rzemiosła Polskiego

W dniu 12 czerwca br. w Warszawie odbył się Kongres Rzemiosła Polskiego. Obradowano pod hasłem „Kongres Nowych Oczekiwań”.

(fot. Facebook Związku Rzemiosła Polskiego)

Prezes Zarządu **Mieczysław Grodzki**. Przybyli także przedstawiciele zrzeszonych organizacji rzemieślniczych. - Rzemiosło to jest nasza duma, tradycja i wielka przyszłość - podkreślił wicepremier **Władysław Kosiniak-Kamysz**. - Wyrzucaliśmy epokę, wyprzedzaliśmy epokę, co jest dążeniem społeczeństwa do jakości (...). Bardzo chciałbym wam podziękować za umiejętność przekazywania tych wzorców kolejnym pokoleniom.

Delegaci dokonali wyboru Prezesa oraz Członków Komisji Rewizyjnej na nową kadencję 2025-2029. Funkcję Prezesa Związku powierzono **prof. Janowi Klimkowi**, który stał na czele organizacji od nadzwyczajnego Zjazdu ZRP w sierpniu 2024 r. Nowy Prezes zaprezentował Strategię rozwoju rzemiosła na lata 2025-2029 która stanie się punktem wyjścia do budowania rzemiosła dostosowanego do oczekiwań społecznych i gospodarczych najbliższych lat. □

Kongres odbył się z udziałem licznych gości, a obecni byli m.in.: **Władysław Kosiniak-Kamysz** Wiceprezes Rady Ministrów i Minister Obrony Narodowej, **Krzysztof Paszyk** Minister Rozwoju i Technologii, **Ireneusz Raś** Sekretarz Stanu w Ministerstwie Sportu i Turystyki, posłowie **Jacek Tomczak** i **Urszula Koszutska**, Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców **Agnieszka Majewska**. Krajową Radę Spółdzielczą reprezentował

✓ W ośrodku „Tęcza” w Radlinie w dniu 14 czerwca br. jubileusz 80-lecia świętowała Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” w Jarocinie. W obchodach wzięli udział liczni goście: posłanka **Lidia Czechak**; senator **Waldemar Witkowski**, który reprezentował Krajową Radę Spółdzielczą; wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Wielkopolskiego **Jan Grzesiek**; **Mariusz Stolecki** - starosta jarociński; **Katarzyna Szymkowiak** - wicestarosta; **Łukasz Witczak** - zastępca burmistrza Jarocina oraz spółdzielcy, współpracownicy i pracownicy jarocińskiej GS - łącznie ok. 170 osób. Zgromadzonych powitał Prezes Zarządu GS „S.Ch.” **Paweł Gładczak**, natomiast bogatą historię Spółdzielni, przedstawiła **Agnieszka Dankowska** członkini Rady Nadzorczej. Wręczone zostały odznaczenia branżowe, a goście poczęstowano urodzinowym tortem. □

Cykl spotkań rozpoczął się w Krakowie 14 maja br. posiedzeniem z udziałem **Anety Piękoś**, Przedstawicielki Terenowej KRS na woj. małopolskie. Omówiono ważniejsze wydarzenia spółdzielcze i sprawy interesujące środowisko lokalne. Nazajutrz, 15 maja, miało miejsce spotkanie w warszawskim Domu Spółdzielczości Pracy”. Zdominowała je część szkoleniowa prowadzona przez mec. **Katarzynę Gwiazdowską-Kawalec**. Omawiając tematykę walnych zgromadzeń z perspektywy obowiązujących przepisów prawa, prelegentka zwróciła uwagę na najczęściej występujące problemy, rekomendując dobre rozwiązania.

20 maja br. na posiedzenie w Rzeszowie z udziałem Przedstawiciela Terenowego KRS na woj. podkarpackie **Edwarda Słupka** zaproszeni zostali przedstawiciele Spółdzielni Uczniowskiej „Bizony Biznesu” z Zarzecza, którzy zdobyli wyróżnienie w konkursie *Wkład naszej spółdzielni uczniowskiej w edukację ekonomiczną jej członków i społeczności szkolnej* organizowanym przez ZLSP, FRUS oraz Warszawski Instytut Bankowości. Także spotkanie w Kielcach, w dniu 3 czerwca

Kluby Prezesa i Głównego Księgowego ZLSP

Wiosenne spotkania

Tradycją stały się już organizowane przez Związek Lustracyjny Spółdzielni regionalne posiedzenia Klubów Presa i Głównego Księgowego.

Na wiosennych spotkaniach tematem przewodnim było przygotowanie do Walnych Zgromadzeń oraz do Zjazdu Statutowego ZLSP. W posiedzeniach uczestniczyli Przedstawiciele Terenowi KRS.

Dyplomy odbiera młodzież ze Spółdzielni Uczniowskiej „Piegušek” z Łagów.

br. zdecydowanie należało do młodych, gdyż wzięli w nim udział przedstawiciele trzech spółdzielni uczniowskich z regio-

nu, które wystartowały we wspomnianym już konkursie. Były to: SU „Dziupla” z Kielc, SU „Wielgusik” z Wielgusa oraz SU „Piegušek” z Łagów. Na spotkaniu obecni byli także członkowie Świętokrzyskiej Rady Spółdzielni Uczniowskich oraz Przedstawiciel Terenowy KRS na woj. świętokrzyskie **Barbara Brenzel**. Była okazja, by podziękować za długoletnią współpracę **Jerzemu Czapl** i, Prezesowi Zarządu Spółdzielni Pracy Huta Szkła „Sława” w Kielcach, który z początkiem roku 2025 przeszedł na emeryturę. □

Pod hasłem: „Spółdzielnie motorem integracyjnych i zrównoważonych rozwiązań dla lepszego świata”

International
Cooperative
Alliance

Międzynarodowy Związek Spółdzielczy ogłosił oficjalne hasło Międzynarodowego Dnia Spółdzielczości 2025: „Spółdzielnie motorem integracyjnych i zrównoważonych rozwiązań dla lepszego świata”. Z tej okazji MZS opublikował też specjalny komunikat, w którym czytamy m.in.:

Obchodzony w sobotę 5 lipca 2025 r. tegoroczny MDS będzie flagowym wydarzeniem w ramach Międzynarodowego Roku Spółdzielczości ONZ - okazją, która zdarza się raz na dziesięciolecie, aby zwrócić uwagę na kluczową rolę spółdzielni w budowaniu bardziej integracyjnych, odpornych i zrównoważonych społeczności (...). W obliczu nasilających się kryzysów gospodarczych i klimatycznych, utrzymujących się nierówności i kruchych systemów zabezpieczenia społecznego, hasło MDS 2025 zwraca uwagę na potężną rolę spółdzielni w dostarczaniu sprawdzonych i ukierunkowanych na ludzi rozwiązań. MDS 2025 spotyka się z dwoma głównymi globalnymi procesami politycznymi:

- Drugim Światowym Szczytem Rozwoju Społecznego (WSSD2), który skoncentruje się na integracji społecznej, eliminacji ubóstwa i zrównoważonym rozwoju; oraz
- Forum Politycznym Wysokiego Szczebla ONZ (HLPF), które dokona przeglądu postępów w realizacji celów zrównoważonego rozwoju nr 3 (zdro-

wie i dobrobyt), 5 (równość płci), 8 (godna praca i wzrost gospodarczy), 14 (życie pod wodą) oraz 17 (partnerstwa na rzecz celów).

Spółdzielnie działają we wszystkich sektorach gospodarki na całym świecie - rolnictwie, finansach, budownictwie mieszkaniowym, służbie zdrowia i opiece, edukacji, energetyce, handlu detalicznym, przemyśle i usługach - i konsekwentnie wykazują swoją zdolność do promowania sprawiedliwości społecznej, demokracji gospodarczej i zrównoważonego rozwoju ekologicznego, oferując jednocześnie wydajne, innowacyjne i integracyjne rozwiązania odpowiadające potrzebom społeczności.

Wenyan Yang,
przewodnicząca COPAC
(Komitetu Promocji
i Rozwoju Spółdzielczości)
- Tegoroczny temat
odzwierciedla zarówno
tożsamość, jak i pilną
konieczność upowszechnienia modelu
spółdzielczego. W czasach globalnej
niepewności spółdzielnie pokazują,

że rozwój może być demokratyczny, integracyjny i oparty na solidarności. MDS 2025 jest dla nas okazją do przekazania tego przesłania światu

Jeroen Douglas,
Dyrektor Generalny MZS

- Na całym świecie
spółdzielnie pokazują,
że podejście oparte na
wartościach może zapewnić
realne i trwale rozwiązania.

MDS 2025 jest okazją do uznania tej zbiorowej siły i potwierdzenia naszego zaangażowania w integracyjną i zrównoważoną ścieżkę rozwoju

MZS przypomina, że Międzynarodowy Dzień Spółdzielczości - obchodzony uroczysto od 1923 roku jako święto tej organizacji, a od 1995 roku jako oficjalny dzień ONZ z intencją aby zwiększyć powszechną świadomość wkładu spółdzielczości w rozwój i pokój - w tym roku będziemy świętować już po raz 103. (dzień MZS) i 31. (dzień ONZ). Związek zachęca wszystkie spółdzielnie i organizacje spółdzielcze do włączenia się do obchodów. (opr. AP)

Tekst jednolity ustawy
z dnia 16 września 1984 r.

Prawo spółdzielcze

według stanu prawnego na dzień 1 stycznia 2024 roku.

W cyklu „Biblioteczka Krajowej Rady Spółdzielczej ukazał się tekst jednolity ustawy z dnia 16 września 1984 r. Prawo spółdzielcze według stanu prawnego na 1 stycznia 2024 roku. Mamy nadzieję, że ta podręczna broszurka będzie pomocna w codziennej pracy organów spółdzielni.

20 cena:
zł brutto

zamówienia: tecza.polska@krs.com.pl

Zgromadzenie Ogólne i Konferencję Cooperatives Europe poprzedziło ostatnie posiedzenie Rady w starym składzie. Wszystkie te spotkania odbywały się w ogromnym nadmorskim hotelu w Belek.

Polskie organizacje członkowskie reprezentowali: prezes Zarządu KRS **Mieczysław Grodzki** (mający również pełnomocnictwo od KZRSS „Społem”) oraz **Andrzej Lanc** z Krajowej SKOK.

W wyborach Prezydenta Cooperatives Europe jedynym kandydatem był Włoch **Giuseppe Guerini**. Jest on dobrze znany wszystkim członkom

organizacji i ma długoletnie doświadczenie spółdzielcze, jak i na polu polityki europejskiej. Był prezydentem europejskiej organizacji spółdzielni pracy CECOP, wiceprezydentem jej ogólnoświatowego odpowiednika CICOPA, od wielu lat reprezentował też swoją macierzystą organizację w Radzie Cooperatives Europe. Był także członkiem Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, w którym przedstawił przeszło 30 opinii politycznych, zwłaszcza dotyczących ekonomii społecznej i przedsiębiorczości spółdzielczej. Jest cenionym obrońcą interesów spółdzielni na różnych europejskich forach.

W swoim wyborczym wystąpieniu podczas Zgromadzenia przedstawił wizję Cooperatives Europe na najbliższe pięć lat. Powiedział m.in.: - *Stoimy w obliczu głębokich przemian we wszystkich sektorach spółdzielczych. Cooperatives Europe musi być obecna i aktywna w kształtowaniu tych zmian - broniąc demokracji gospodarczej, wzmacniając dialog polityczny i sprawiając, by głos spółdzielczości był słyszalny.*

Jednocześnie wybrany Giuseppe Guerini będzie prezydentem organizacji przez najbliższe cztery lata, pełniąc jednocześnie funkcję wiceprezydenta dla Europy Międzynarodowego Związku Spółdzielczego. Zastąpił na tym stanowisku prof. Petara Stefanova z Bułgarii, który choć był prezydentem tylko przez jeden rok (wybrany w miejsce swej poprzedniczki Susanne Westhausen, która ustąpiła przed końcem kadencji) - i w powszechnej opinii uczynił w tym czasie dla Cooperatives Europe bardzo wiele - zgodnie z wcześniejszą zapowiedzią nie zamierzał kandydować ponownie.

Nowy Prezydent i nowa Rada Cooperatives Europe

Wybory w Antalyi

Tegoroczne Konferencja i Zgromadzenie Ogólne głównej europejskiej organizacji spółdzielczej Cooperatives Europe, jakie odbyły się w dniach 1-3 czerwca br. w tureckiej Antalyi, upływały pod znakiem wyborów. Dla ogółu uczestników - wyborów Prezydenta i członków Rady organizacji. A dla obecnych tu Polaków dodatkowo drugiej tury wyborów prezydenckich, na które wybrali się do specjalnie utworzonego dla polskich obywateli przebywających na tureckim wybrzeżu punktu wyborczego w centrum Antalyi.

Oprócz wyboru nowej, 13-osobowej Rady, Zgromadzenie - zgodnie ze Statutem - ratyfikowało ponadto nominacje

trzech dodatkowych członków dokonane przez europejskie spółdzielcze organizacje branżowe. Są to:

Skład nowej Rady Cooperatives Europe wybranej w Antalyi w czerwcu 2025 r.

1. **Iñigo Albizuri Landazabal**, COCETA (Hiszpania),
2. **Jacques Debry**, Febecoop (Belgia, powtórnie),
3. **Mariam Gabrielyan**, Farm Credit Armenia (Armenia),
4. **Stephen Gill**, Co-operatives UK (Wielka Brytania),
5. **Mieczysław Grodzki**, Krajowa Rada Spółdzielcza (Polska, powtórnie),
6. **Ilija Gorokhovskiy**, „Ukrkoopspilka” (Ukraina, powtórnie),
7. **Andreas Kappes**, DGRV (Niemcy, powtórnie),
8. **Teodora Kuzmanova**, CCU Bulgaria (Bułgaria),
9. **Catiuscia Marini**, Alleanza delle Cooperative Italiane (Włochy),
10. **Thomas Meyer**, Coop FR (Francja, powtórnie),
11. **Ünal Örneç**, ORKOOP (Turcja, powtórnie),
12. **Anu Puusa**, Pellervo (Finlandia, powtórnie),
13. **Vivian Woodell**, Co-operative Housing Ireland (Irlandia, powtórnie).

- **Mathias Fiedler**, Euro Coop (spółdzielczość spożywców),
- **Leonardo Pofferi**, COGECA (spółdzielczość rolnicza),
- **Priscille Szeradzki**, Europejskie Stowarzyszenie Banków Spółdzielczych (EACB).

Na nominacje ze strony CECOP (spółdzielczość pracy) i REScoop.eu (spółdzielnie energii odnawialnej) trzeba będzie jeszcze poczekać. Przed nowo wybranymi Prezydentem i Radą stać będzie wiele wyzwań, a zwłaszcza wprowadzenie w życie przyjętej już wcześniej strategii Cooperatives Europe i zharmonizowanie jej ze strategią MZS oraz zapewnienie stabilizacji finansowej organizacji.

dr Adam Piechowski

Europejskie spotkania ze spółdzielczością pracy

Seminarium i Kongres CECOP

W dniu 28 maja br. Kraków gościł przedstawicieli organizacji spółdzielczych z całej Europy - a to za sprawą odbywającego się w siedzibie Delegatury ZLSP, przy ul. Malborskiej 65, Walnego Zgromadzeniu CECOP - Europejskiej Konfederacji Spółdzielni Przemysłowych i Usługowych. Wydarzeniu towarzyszyło seminarium poświęcone roli spółdzielczości w zrównoważonym rozwoju.

Oprócz podsumowania dotychczasowej działalności, członkowie CECOP podjęli dwie ważne dla przyszłości organizacji decyzje. Jedną z nich była restrukturyzacja systemu składek członkowskich, druga - wybór nowych władz - Rady oraz Prezydenta. Funkcję Prezydenta ponownie powierzono **Giuseppe Gueriniemu**, reprezentującemu silny ruch spółdzielczy z Włoch. Natomiast ze strony polskiego sektora spółdzielni pracy do Rady CECOP zostali wybrani: Prezes Zarządu ZLSP **Janusz Paszkowski** oraz Zastępca Prezesa Zarządu ZLSP **Bożena Piaskowy**.

Ważną częścią krakowskiego spotkania było międzynarodowe seminarium pod hasłem *Model spółdzielczy w erze raportowania zrównoważonego rozwoju - wartości, które budują lepszy świat*. Zorganizowane zostało w ramach Polskiej Prezydencji w Radzie UE przez ZLSP we współpracy z CECOP i Ogólnopolskim Związkiem Rewizyjnym Spółdzielni Socjalnych. Seminarium zgromadziło blisko 80 działaczy polskiego i europejskiego sektora spółdzielczego, sektora ekonomii społecznej, a także przedstawicieli władz publicznych i środowiska naukowego.

Janusz Paszkowski i Giuseppe Guerini na wstępie podkreślili rolę spółdzielni

jako naturalnych partnerów w realizacji zasad ESG i europejskich celów zrównoważonego rozwoju. Pierwsze wystąpienie online wygłosiła **Elisa Bevilacqua**, menedżerka EFRAG, która przedstawiła dyrektywę CSRD (*Corporate Sustainability Reporting Directive*) i nowe dobrowolne standardy raportowania pozafinansowego. Podkreśliła, że choć wiele spółdzielni nie jest formalnie zobowiązanych do raportowania, coraz częściej wymaga się od nich dowodów na zaangażowanie w kwestie zrównoważonego rozwoju w relacjach z klientami, partnerami, czy przy zamówieniach publicznych.

Diana Dovgan, sekretarz generalna CECOP, wskazała, że raportowanie ESG nie powinno być traktowane jako obowiązek, ale jako narzędzie poprawy wpływu przedsiębiorstwa na środowisko i spo-

łeczeństwo. Podkreśliła, że spółdzielnie mają w tym zakresie ogromny potencjał z racji swojej tożsamości i wartości, które od dawna realizują w praktyce. Dovgan przedstawiła konkretne przykłady działań: audyty spółdzielcze w Polsce, Francji i Włoszech, czy społeczne bilanse wdrażane przez włoskie i hiszpańskie spółdzielnie. Wskazała również na przykład Francji, gdzie sektor budowlany SCOP BTP wypracował własny certyfikat CSR, ułatwiający dostęp do zamówień publicznych.

W części poświęconej dobremu praktykom wystąpili:

- **Francesca Zarri** z *Consorzio Nazionale Servizi*, która zaprezentowała narzędzia i metodologie wykorzystywane w raportowaniu pozafinansowym przez włoskie spółdzielnie usługowe.
- **Jon Olaizola Alberdi**, doktorant Uniwersytetu Mondragon, opowiedział o podejściu jednej z największych spółdzielczych korporacji świata do wdrażania zasad ESG. Podkreślił, że Mondragon nie tylko integruje zasady zrównoważonego rozwoju w zarządzaniu i strategii, ale robi to w zgodzie z demokratycznymi wartościami i udziałem członków

W ostatniej części seminarium odbyła się debata *Wyzwania i szanse dla spółdzielni w kontekście raportowania zrównoważonego rozwoju*. Debatę moderowała **Joanna Brzozowska-Wabik**, a udział w niej wzięli:

- **Cezary Miżejewski** Prezes Ogólnopolskiego Związku Rewizyjnego Spółdzielni Socjalnych
- **Julia Koczanowicz-Chondzyńska** Prezeska Fundacji Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych
- **Rafał Krenz** Dyrektor ds. Innowacji PLZ / CoopTech Hub.

Uczestnicy zwrócili uwagę, że spółdzielnie społeczne potrzebują odpowiedniego wsparcia - zarówno narzędziowego, jak i instytucjonalnego - by móc skutecznie raportować swoje działania. Podkreślano, że ESG to szansa na umocnienie spółdzielni jako partnera w zamówieniach publicznych, w systemie finansowania i w ekosystemie gospodarki społecznej.

Seminarium udowodniło, że raportowanie ESG nie jest jedynie obowiązkiem - może być realnym narzędziem rozwoju i promocji dla spółdzielni.

Joanna Brzozowska-Wabik

Pomoc drugiej osobie jest wpisana w spółdzielcze DNA, ale w tym roku hasło to ma szersze znaczenie. Organizacja Narodów Zjednoczonych ogłosiła 2025 rok Międzynarodowym Rokiem Spółdzielczości. Z tej okazji w dniu 28-go maja br. Senat Rzeczypospolitej Polskiej podjął uchwałę w sprawie promowania idei spółdzielczości. Podkreślono w niej znaczenia spółdzielczości w społeczeństwie oraz to, że stanowi ona fundament zrównoważonego rozwoju zarówno społecznego jak i gospodarczego.

Głównym partnerem Konferencji był SALTUS Ubezpieczenia, który w tym roku obchodzi 30-lecie działalności, pod hasłem „Dbamy o ludzi”.

Przemawia Rafał Matusiak
Prezes Krajowej SKOK.

Prezes Zarządu Kasy Krajowej w swoim wystąpieniu podkreślał potrzebę konsekwentnego dążenia do realizacji celu, jaki sektor SKOK stawiał sobie od początku swego istnienia, aby polepszać sytuację swoich członków poprzez oferowanie im atrakcyjnej i dostępnej oferty finansowej. Jednocześnie wskazał na konieczność stałego poszukiwania nowych dróg do realizacji tego celu, z uwagi na dynamicznie zmieniające się otoczenie.

Jednak nie tylko SALTUS Ubezpieczenia w sektorze SKOK obchodzi w tym roku 30-lecie. Ten jubileusz mają również cztery Kasy, które zostały odznaczone okolicznościową nagrodą:

Wiceprezesa Zarządu Krajowej SKOK
Małgorzata Gatz i Leszek Dudzin.

Spółeczność, która pomaga

W dniu 2 czerwca br. w Pabianicach odbyła się XXXIII Krajowa Konferencja Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych pod hasłem „SKOK - społeczność która sobie pomaga”.

- Krakowska SKOK w Krakowie
- SKOK „Szopienice” w Katowicach
- SKOK przy Dezamet S.A. w Nowej Dębce
- SKOK „Centrum”

Kolejną częścią konferencji była prezentacja Piotra Cieleckiego z ICAN Institute na temat relacji. Wystąpienie bardzo podobało się uczestnikom, gdyż podkreślało istotne kwestie, na które trzeba zwrócić uwagę w budowaniu trwałych relacji, m.in. z klientami.

Po krótkiej przerwie nastąpiła część firmy SALTUS Ubezpieczenia, która celebrowała swój jubileusz. Obejmowała liczne wystąpienia oraz panel z przed-

Wystąpienie eksperta ICAN Institute
Piotra Cieleckiego.

stawicielami niektórych SKOK-ów oraz Krajowej SKOK.

Mamy nadzieję, że wszystkim uczestnikom panele się podobały i był to czas aktywnej wymiany doświadczeń spółdzielczych.

Krajowa SKOK

SKOK znajdziesz:

- w każdym z 16 województw
- w około 80% powiatów

Zapoznaj się z ofertą
Spółdzielczej Kasy
Oszczędnościowo-Kredytowej
w Twojej okolicy!

www.skok.pl

Kluby osiedlowe Gdyskiej Spółdzielni Mieszkaniowej - Klub przy ul. Rozewskiej 1 i nowo otwarty Klub „Remus” przy ul. Chylońskiej 191

Obyło się bez wielkiego otwarcia, ale za to z impetem ruszyła kampania informująca o nowej inicjatywie. Co w programie? „Przystani seniora” - miejsce, gdzie można rozwijać pasje, nawiązywać nowe znajomości i po prostu dobrze się czuć, dla maluchów „Remusowe bajeczki” i „Muzyczne skrzaty”, dla młodych mam - klub „Fit mama” łączący integrację i edukację z kulturą fizyczną. Na pierwsze spotkanie „Przystani Seniora” w dniu 12 maja br. przyszło tyle osób, że nie było gdzie usiąść. Dyskutowano o potrzebach starszych mieszkańców osiedla, o doborze zajęć i aktywnościach, które mogłyby ich zainteresować. A już za kilka dni nadeszły kolejne okazje - Dzień Matki i Dzień Dziecka. Pierwsze z tych świąt przywitano warsztatami pod hasłem „Pierwsza pomoc u niemowląt i dzieci” skierowanymi do rodziców, dziadków i całych rodzin. Już w przededniu Dnia Dziecka odbył się pokaz iluzjonisty, a 1 czerwca - występ Teatru Małego Widza. W ciągu miesiąca działalności przez Klub „Remus” przewinęło się ok. 300 osób.

- 28 maja wizytowała nas Rada Nadzorcza GSM, która specjalnie wybrała się na Osiedle Cisowa aby obejrzeć Klub - mówi **Lukasz Czech**, główny specjalista ds. działalności społeczno-kulturalnej Gdyskiej SM. - Byli bardzo zadowoleni.

Inauguracyjne spotkanie „Przystani Seniora” w Klubie „Remus” 12 maja 2025 roku (fot.: Gdyska SM)

Reaktywacja klubu osiedlowego „Remus” Gdyskiej SM

Kultura wraca do łask...

Gdyska Spółdzielnia Mieszkaniowa w dniu 12 maja br. zaprosiła mieszkańców osiedla Cisowa do nowo otwartego Klubu Osiedlowego „Remus”. Reaktywacja Klubu, który został zlikwidowany w latach 90., był możliwy dzięki wnioskowi Rady Osiedla. - My też chcemy mieć w pobliżu miejsce spotkań, integracji, edukacji, rozwijania zainteresowań i nawiązywania kontaktów - stwierdzili mieszkańcy. Po niecałym roku przygotowaliśmy Klub „Remus” i wznowił działalność.

Barak przy ul. Morskiej 104, który służył za świetlicę osiedlową w pierwszych latach działalności Gdyskiej SM (fot. z 1941 r. ze zbiorów Archiwum Państwowego w Gdańsku /o. Gdynia).

Kulturalne tradycje GSM

Gdyska Spółdzielnia Mieszkaniowa należy do niewielkiego grona spółdzielni mieszkaniowych w Polsce, które mogą poszczycić się wyjątkową historią. A jest ona związana z budową portu w Gdyni zaledwie po czterech latach od odzyskania przez Polskę Niepodległości. W 1928 roku zebrała się grupa 13 założycieli, którzy chcieli wybudować niedrogie mieszkania wzorem słynnej Warszawskiej Spółdzielni Mieszkaniowej i według jej wskazówek (w grupie zna-

leżli się m.in. WSM-owscy działacze Stanisław Tołwiński i Teodor Toeplitz). Pierwszy blok oddano do użytku w 1930 roku i z założenia miały to być mieszkania dla osób nieuprzywilejowanych: robotników pracujących w porcie i przy budowie miasta.

Już w latach 30. XX wieku w pobliżu tych budynków, rozmieszczonych w okolicy ul. Okrzei, funkcjonował długi parterowy barak pełniący rolę świetlicy osiedlowej. Była tam sala na ok. 200 krzeseł, biblioteka, oddział Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego, Klub Sportowy „Bałtyk”, oddziały socjalistycznych organizacji i związków zawodowych, a przede wszystkim siedziba Zarządu Spółdzielni. Uniwersytet Robotniczy prowadził tu swój teatr objazdowy, który dawał przedstawienia na miejscu oraz w innych częściach miasta. Odbywały się odczyty i pogadanki, także na tematy polityczne. Miejsce to miało wówczas spore oddziaływanie społeczne, a w przededniu wojny stało się miejscem zbiórek ochotników obrony Wybrzeża.

Spółdzielnia, która po wojnie angażowała się przede wszystkim w odbudowę zniszczonych w nalotach domów, wróciła do działalności społeczno-kulturalnej pod koniec lat 50. W przyziemiu budyn-

ku przy ul. Okrzei 2 powstała świetlica prowadzona początkowo społecznie przez lokatorów. Urządzono mini-bibliotekę, odbywały rodzinne imprezy i prywatki, gdyż Spółdzielnia zakupiła radio i adapter. Później pojawił się telewizor.

Lata 60. to już inna rzeczywistość - czas nowej polityki mieszkaniowej PRL, kiedy to spółdzielnie biły rekordy budowy nowych mieszkań. Gdyńska SM stawiając kolejne osiedla dla pracowników rozwijającego się przemysłu stocznego, nie zostawiała ich bez społeczno-kulturalnego zaplecza. Pod koniec 1960 r. zawarła umowę ze Społeczno-Rzemieślniczym Klubem Sportowym „Start” na budowę Hali Sportowej przy ul. Bema. Obiekt ten przez całe lata służył spółdzielcom, a przede wszystkim pokoleniom gdyńskich koszykarzy. Dziś znajduje się w nim supermarket. W 1978 r. na piętrze pawilonu usługowego przy ul. Chylońskiej uruchomiono *ogniska plastyczne i muzyczne a ponad to (...) centrum rozrywkowe młodzieży, w którym będą m.in. urządzone dyskoteki* - pisał „Głos Wybrzeża”. Były to początki klubu osiedlowego „Remus”. W latach 70. powstał też klub w pawilonie przy ul. Rozewskiej.

- Prowadziliśmy działalność społeczno-kulturalną nieprzerwanie do lat 90., a następnie w Radzie Nadzorczej zapanował duch liberalizmu - wspomina **Leszek Jaskóła**, Prezes Zarządu Gdyńskiej Spółdzielni Mieszkaniowej. - Zaczęto kasować wszystko, czego nie dało się w prosty sposób zmonetyzować. Była to zresztą ogólnopolska fala, która zmiotła z powierzchni ziemi duże, działające od dziesięcioleci spółdzielcze domy kultury i nie tylko...

Zarząd ocalał z tego pogromu jedną jedyną salę przy ul. Rozewskiej, gdyż stwierdzono, że ma ona szansę przynosić zyski wynajmowana na wesela i imprezy. Dopiero 10-15 lat temu mieszkańcy doszli do wniosku, że jednak chcieliby mieć w pobliżu jakieś miejsce spotkań i zajęcia rozwojowo-educacyjne, na które mogliby posyłać swoje dzieci. Kultura w Gdyńskiej SM zaczęła stopniowo powracać, zajmować kolejne pomieszczenia pawilonu przy Rozewskiej i tak narodził się Klub osiedlowy Rozewska 1.

Zajęcia dla każdego

Opiekun Klubu **Inessa Lerner** współpracuje z ośmiorgiem instruktorów - w większości są to długoletni, sprawdzeni i lubiani przez mieszkańców animatorzy zajęć artystycznych i sportowych. Każdy znajdzie tu coś dla siebie. Do wyboru są zajęcia wokalne dla dzieci i dla doro-

W Klubie osiedlowym przy ul. Rozewskiej 1 obejrzeć można Izbę Pamięci Gdyńskiej Spółdzielni Mieszkaniowej. Prezentuje się tam nie tylko informacje, ale także stare urządzenia wykorzystywane w budynkach, m.in. magiel pamiętający jeszcze czasy pierwszej kolonii robotniczej przy ul. Okrzei, elementy systemu wentylacyjnego schronów z lat 50., a także strażacką motopompę z lat 70. XX w.

szych, warsztaty ceramiczne, szachy dla dzieci, sporo zajęć sportowych, salsa, choreoterapia, gminastyka rehabilitacyjna... Raz w miesiącu organizowany jest koncert albo występy teatralne. Mieszkańcy żyli się z Klubem czują się tu jak rodzina, która chętnie spędza ze sobą czas. Nawet przez okres pandemii zajęcia nie zostały przerwane tylko przeniosły się do Internetu - instruktorzy prowadzili je online za pośrednictwem kanału na Youtube. Kanał ten zresztą jest wciąż aktywny i zasilany nowymi filmami - obecnie relacjami z licznych wernisaży i koncertów.

Dodać należy, że wszystkie zajęcia są bezpłatne dla członków GSM (którzy wnoszą stałą opłatę na działalność społeczno-kulturalną w wysokości 3 gr/m²). Kluby nie są jednak zamknięte na osoby z zewnątrz - nie-członkowie mogą z nich korzystać za drobną opłatą.

Z czasem Osiedle Cisowa pozazdrościło mieszkańcom Chyloni. Po kilku

dyskusjach przeplatanych wspomnieniami, jak to kiedyś było dobrze, Rada Osiedla z końcem 2023 roku wystąpiła z wnioskiem o reaktywowanie klubu „Remus”. Remont trwał do kwietnia 2025, zakupiono odpowiedni sprzęt. Kierownikiem Klubu został długoletni pracownik Spółdzielni **Ryszard Kaczorowski**, którego wspiera **Aleksandra Borowiak** zajmująca się organizacją zajęć.

- Zaczęliśmy od zaproszenia seniorów, którzy są grupą najliczniejszą i najbardziej zainteresowaną ofertą kulturalną blisko miejsca zamieszkania - mówi Łukasz Czech. - Osiedle Cisowa znajduje się bowiem w znacznej odległości od Centrum Gdyni. Już w pierwszych tygodniach zebrał się klub brydzystów. Odbyło się spotkanie z psychologiem pod hasłem „Zadbaj o siebie - techniki redukcji stresu dla seniorów”. Program zdrowotny we współpracy z NFZ przygotowaliśmy także dla młodych mam i kobiet spodziewających się dziecka - są to m.in. badania, porady specjalistów z różnych dziedzin, które będą trwały przez pięć tygodni.

W najbliższym czasie Klub „Remus” włączy się także w przygotowanie plenownego festynu, który 5 lipca br. Gdyńska Spółdzielnia Mieszkaniowa organizuje dla mieszkańców z okazji Międzynarodowego Dnia Spółdzielczości.

Klementyna Zygarowska

Złoty Laur Spółdzielczości

nagroda Krajowej Rady Spółdzielczej
za działalność społeczno-kulturalną spółdzielni

Zgromadzenie Ogólne Krajowej Rady Spółdzielczej Uchwałą nr 11/2010 z dnia 1 lipca 2010 roku ustanowiło nagrodę „Złoty Laur Spółdzielczości” za aktywny udział w rozwijaniu działalności społeczno-kulturalnej w spółdzielni. Nagroda ta ustanowiona

została na wniosek Komisji Promocji ZO KRS, a statuetki po raz pierwszy wręczono podczas uroczystej gali w Filharmonii Narodowej z okazji Międzynarodowego Dnia Spółdzielczości 27 czerwca 2011 roku.

Nagroda przyznawana jest zarówno spółdzielniom, jak i osobom fizycznym, które zaangażowane są w prowadzenie spółdzielczych domów kultury i klubów osiedlowych, organizowanie wydarzeń kulturalnych i sportowych, finansowanie działalności twórców, zespołów artystycznych, teatrów, organizacji społecznych, sportowych itp. - będących zarówno jednostkami spółdzielni, jak i funkcjonujących w lokalnym środowisku. Kapituła Nagród bierze pod uwagę ciągły i systematyczny charakter działań kulturalno-społecznych oraz ich konkretne rezultaty.

Zgłoszenia kandydatów do nagrody „Złoty Laur Spółdzielczości” odbywają się każdego roku w marcu (w 2025 roku ogłoszona zostanie X Edycja Konkursu). Uroczyste wręczenie statuetek ma zazwyczaj miejsce podczas obchodów Międzynarodowego Dnia Spółdzielczości.

więcej informacji: www.krs.com.pl zakładka: Konkursy i nagrody

Powódź 2024

„To było wyzwanie i walka z czasem”

Materiał marketingowy

wywiad z Agnieszką Gutt, Liderką Zespołu Obsługi Szkód,
w Departamencie Obsługi Szkód Ubezpieczeń Majątkowych UNIQA.

Redakcja: Pani Agnieszko, powódź z 2024 roku była istotną katastrofą naturalną ostatnich lat, jak z perspektywy UNIQA i zespołu likwidacji szkód wyglądały działania w tamtym okresie?

Agnieszka Gutt: Fala powodziowa, która przeszła przez Polskę we wrześniu, była wynikiem bardzo intensywnych, krótkotrwałych opadów deszczu. Najbardziej ucierpiały tereny Dolnego Śląska i nasi klienci w Kłodzku, Głucholazach czy Jeleniej Górze. W ciągu kilku dni otrzymaliśmy setki zgłoszeń – od zalanych piwnic, kondygnacji, w budynkach wielomieszkaniowych przez zniszczone domy, odcięte firmy, czy też uszkodzone linie energetyczne i drogi.

Redakcja: Jakie były największe wyzwania w pierwszych dniach po powodzi?

Agnieszka Gutt: Przede wszystkim logistyka, obsłużenie wszystkich zgłoszeń i uruchomienie zaliczek na poczet odszkodowań, aby klienci mogli zacząć działać. To był okres jesienny. U wielu klientów, poza zniszczeniami w lokalach mieszkalnych i usługowych, zalaniu uległy całe kotłownie i systemy grzewcze. Priorytetem dla nich – spółdzielni mieszkaniowych – i dla nas było zapewnienie mieszkańcom szybkiego przywrócenia ogrzewania i osuszenia zniszczonych powierzchni.

Redakcja: Jakie działania podjęła UNIQA?

Agnieszka Gutt: Sytuacja zmieniała się dynamicznie, działaliśmy wspólnie z naszymi klientami, aby zapewnić im jak najszybszą pomoc. W tym najgorętszym okresie pracowaliśmy w tzw. „sztabie kryzysowym” uruchamiając szybkie ścieżki kontaktu i pomocy z poszkodowanymi. W proces likwidacji zaangażowanych było ponad 100 pracowników UNIQA i zewnętrznych partnerów, pomagających np. z zabezpieczeniem mienia i osuszaniem budynków.

Redakcja: Czy są już dane dotyczące wypłaconych odszkodowań?

Agnieszka Gutt: Na dzień dzisiejszy obsłużyliśmy ponad 15 tys. szkód i wypłaciliśmy ponad 120 mln zł w ramach odszkodowań. Największe szkody dotyczyły firm produkcyjnych oraz obiektów użyteczności publicznej ale również budynków wielomieszkaniowych spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych. Wciąż jednak pracujemy nad wieloma otwartymi sprawami, trwają dopłaty, niektóre szkody wymagają dodatkowych ekspertyz technicznych. Na szczęście nasi klienci do tej pory uporali się z największymi naprawami i wracają po woli do funkcjonowania sprzed powodzi.

Redakcja: Jak z dzisiejszej perspektywy podsumowałaby Pani to, co jest ważne w przypadku tak dużych szkód? Jakie wnioski wyciągnęliście jako firma ubezpieczeniowa?

Agnieszka Gutt: Przede wszystkim bycie blisko klienta w sytuacji, kiedy potrzebne jest szybkie i sprawne działanie, ale również edukacja i prewencja. Staramy się zwiększać świadomość klientów i edukować, jak ważne jest kompleksowe ubezpieczenie posiadanego czy też zarządzanego mienia oraz w przypadku osób fizycznych ubezpieczanie indywidulanych mieszkań od wszystkich ryzyk, w tym ryzyka powodzi. Do zdarzeń katastroficznych nie musi bowiem dochodzić w wyniku wystąpienia wody ze zbiorników wodnych, do dużych i kosztownych zniszczeń mogą doprowadzić intensywne opady deszczu,

które w ostatnich latach stały się już standardem, a nie anomalii pogodową i mogą zdarzyć się w każdym rejonie Polski.

W ostatnim miesiącu wraz z prezesami kilku naszych ubezpieczonych spółdzielni, których zasoby wielomieszkaniowe ucierpiały w wyniku powodzi, podjęliśmy inicjatywę prewencyjną, przygotowaliśmy krótki film informacyjny „Powódź 2024 – relacje klientów UNIQA”, aby pokazać prawdziwe historie i wspólnie promować wartości ubezpieczeniowe.

Jako lider rynku ubezpieczeń dla mieszkalnictwa, chcemy być częścią społeczności naszych klientów, partnerem, z którym mogą razem tworzyć przyszłość. Intencja „Żyjmy razem lepiej” jest naszym motto i celem naszego działania.

Redakcja: Dziękujemy za rozmowę i podzielenie się z nami relacją UNIQA.

Agnieszka Gutt: Dziękuję. To była ogromna próba dla wszystkich – mieszkańców, służb ratunkowych i nas, ubezpieczycieli. Ale też lekcja, z której wyciągamy wnioski na przyszłość.

1882

Mleczarnia Bukowska

- pierwsza spółdzielnia mleczarska

W zaborze pruskim - w Wielkopolsce i na Pomorzu - na przełomie XIX i XX wieku, choć dominowała ludność polska, wiele inicjatyw spółdzielczych pochodziło od zamieszkałych tu Niemców, wśród nich posiadaczy ziemskich czy zatrudnionych na państwowych posadach urzędników. Sprzyjała zresztą temu polityka zaborcy zmierzająca do eliminacji Polaków z życia gospodarczego. Tak było też ze spółdzielniami mleczarskimi.

Najstarsza założona została właśnie przez niemieckiego właściciela ziemskiego w Chełmży w 1875 roku. Kolejne kooperatywy tworzone były również przez Niemców, udział Polaków był często wykluczony na mocy statutów. Ale przy tym polscy chłopcy stanowili zwykle większość dostawców, choć jak się podkreśla, byli dyskryminowani przy odbiorze mleka i jego ocenie.

Za pierwszą czysto polską spółdzielnię uchodzi dopiero kooperatywa z 1882 roku w wiosce Pawłówko położonej koło Buku, znana jako „Mleczarnia Bukowska”. Wśród założycieli byli polscy ziemianie o patriotycznym nastawieniu tacy jak Zygmunt Niegolewski z pobliskiego Niegolewa (uczestnik Powstania Styczniowego), czy Władysław Szubert, dziedzic Wielkiej Wsi. Na przestrzeni lat firma działała pod różnymi nazwami, z różnym składem członkowskim i w różnych formułach prawnych. Po odzyskaniu niepodległości przez pewien czas była spółką akcyjną, używała też nazwy Mleczarnia Parowa i Preparaty z Mleka, ale w 1927 roku powróciła do spółdzielczej formuły i dawnej nazwy. W jej władzach znaleźli się potomkowie założycieli. Jej wyroby, m.in. kefir, zyskały znaczną renomę, jako pierwsza w Polsce zaczęła produkować kazeinę, którą nawet eksportowano.

Przetrwiała II wojnę światową pod niemieckim zarządem, potem działała nadal jako spółdzielnia. Na początku XXI wieku połączyła się ze swoim odpowiednikiem z Grodziska i funkcjonowała jako Bukowsko-Grodziska Spółdzielnia Mleczarska. Już w dwa lata po „Mleczarni Bukowskiej” powstała również polska spółdzielnia w Kościanie, później także inne na tych terenach. Prawdziwy jednak boom tworzenia spółdzielni mleczarskich na ziemiach polskich miał miejsce

Najstarsze spółdzielnie w Polsce

Kto był pierwszy?

W poprzednim numerze naszego czasopisma pisaliśmy o najstarszych polskich spółdzielniach poszczególnych typów. Przypomnijmy: Hrubieszowskie Towarzystwo Rolnicze, prototyp kooperatyw wiejskich (1816), najstarszy Bank Spółdzielczy z Poznania (1861), pierwsze Kółko Rolnicze w Piasecznie (1862), warszawski „Merkury”, który zapoczątkował spółdzielczości spożywców (1869) czy najstarsza spółdzielnia pracy, Pierwsza Drukarnia Związkowa we Lwowie (1872). Podkreślaliśmy przy tym, że w wielu przypadkach trudno jest określić, która kooperatywa powstała jako faktycznie pierwsza. A co było w później? Jakie nowe typy się pojawiały?

Trzeba było na to czekać całą dekadę. Opowiemy o tym teraz.

w Galicji, w znacznym stopniu dzięki działalności Zygmunta Chmielewskiego i Franciszka Stefczyka. Ale było to już znacznie później, bo po przeszło 20 latach od pionierskich inicjatyw z Wielkopolski.

1890

„POMOC” w Poznaniu

- najstarsza spółdzielnia mieszkaniowa

Również z zaboru niemieckiego wywodzą się spółdzielnie mieszkaniowe. Za pierwszą na ziemiach polskich uważa się zwykle poznańskie Towarzystwo „Pomoc” powstałe w 1890 roku. Trzy lata później oddało ono dwa budynki, w których mieścił się hotel Victoria, lokale użytkowe - sala zabaw i powierzchnia handlowa - oraz mieszkania.

Dochody (z wynajmu lokali użytkowych i dzierżawy hotelu Victoria) były po części przeznaczane na wspieranie kultury narodowej poprzez finansowanie Teatru Polskiego w Poznaniu, a wśród wspomagających tę inicjatywę znalazły się znane instytucje i osoby prywatne, nie tylko z Wielkopolski, ale także i z innych zaborów, jak Bazar Poznański, Wydział Krajowy we Lwowie, przemysłowiec Stefan Cegielski (syn Hipolita Cegielskiego twórcy słynnych zakładów przemysłowych) czy wybitna aktorka Helena Modrzejewska.

Działalność „Pomocy”, kontynuowana zresztą aż do II wojny światowej, doskonale wpisywała się w patriotyczny nurt wielkopolskiej spółdzielczości XIX i początku XX wieku. Jednak czy mamy tu do czynienia faktycznie ze spółdziel-

nią mieszkaniową? Była ona co prawda ściśle związana personalnie i organizacyjnie z wielkopolskim ruchem spółdzielczym, ale z dzisiejszej perspektywy uznalibyśmy „Pomoc” raczej za stowarzyszenie bądź fundację prowadzącą działalność gospodarczą (wynajem lokali), z której dochody przeznaczone były na realizację celów statutowych.

Niektórzy więc za pierwszą typową spółdzielnię mieszkaniową uznają założoną w tym samym roku taką kooperatywę w Bydgoszczy. Ale i to nie jest takie proste... Mamy tu sytuację podobną do tej, o jakiej pisaliśmy przy okazji spółdzielni mleczarskich. Bydgoska kooperatywa, choć położona na ziemiach polskich, nie była spółdzielnią polską. Była bowiem inicjatywą niemiecką powołaną przez zamieszkałych tu niemieckich urzędników.

Do pierwszej wojny światowej wybudowała 55 domów z 290 lokalami, w których mieszkali niemal bez wyjątku Niemcy. Dopiero po odzyskaniu niepodległości, w niespokojnym okresie kształtowania się naszej państwowości na tych terenach, udało się doprowadzić do objęcia zasobów spółdzielni przymusową administracją polską. W 1925 roku zarejestrowano ją ponownie jako Towarzystwo Mieszkaniowe Spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością w Bydgoszczy, a wśród nowo przyjmowanych członków dominowali Polacy. Istnieje do dzisiaj jako Bydgoska Spółdzielnia Mieszkaniowa.

Czysto polskie korzenie miała dopiero Urzędnicza Spółdzielnia Budowlano-Mieszkaniowa w Tczewie powstała w 1898 roku z inicjatywy tutejszego burmistrza i znanego działacza, a później przewodniczącego jej Rady Nadzorczej Ludwiga Dembskiego. Już w 1900 roku oddała ona pierwsze cztery domy

Kamienica przy ul. Cieszkowskiego 13-15 w Bydgoszczy wybudowana przez niemiecką spółdzielnię zrzeszającą urzędników. Fot. ok. 1910-1912 (źródło: Fotopolska).

wielorodzinne, a do czasu zakończenia I wojny światowej kilkanaście kolejnych, dysponując łącznie niemal stu mieszkańcami. Po odzyskaniu niepodległości, przezwyciężając typowe dla tamtego okresu trudności, kontynuowała rozbudowę. Istnieje do dzisiaj jako Spółdzielnia Mieszkaniowa w Tczewie. Może więc ją właśnie należałoby uznać za pierwszą polską spółdzielnię mieszkaniową?

1862

Spółka Oszczędności i Pożyczek w Czernichowie,
- pierwsza Kasa Stefczyka

Niektórzy korzeni polskiej spółdzielczości oszczędnościowo-kredytowej dopatrują się w Galicyjskiej Kasie Oszczędności ze Lwowa założonej w 1844 roku, która przetrwała do roku 1923, ale tak naprawdę nie miała ona jednak nigdy spółdzielczego charakteru.

Pierwszą rzeczywistą spółdzielnią tego typu była Spółka Oszczędności i Pożyczek w Czernichowie pod Krakowem z 1890 roku. Zapoczątkowała ona w Galicji, a potem i w innych częściach Polski, wielki ruch tworzenia „Kas Stefczyka”, nazywanych tak od nazwiska ich twórcy Franciszka Stefczyka.

Ten skromny, ale świetnie wykształcony (miał dokto-

rat) i wyczulony na sprawy społeczne nauczyciel w miejscowej szkole rolniczej, w 1889 roku odbył podróż do Nadrenii, by osobiście zapoznać się z osiągnięciami tutejszej spółdzielczości. Już od 30 lat istniał tu bowiem, słynny już w Europie, system drobnych wiejskich spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, działających w oparciu o idee chrześcijańskiego solidaryzmu, organizowanych przez Friedricha Wilhelma Raiffeisena.

Niezwłocznie po powrocie do Czernichowa, przy znacznym wsparciu tutejszego proboszcza ks. Królikowskiego, a także kilku zaprzyjaźnionych nauczycieli ze szkoły rolniczej, Stefczyk podjął działania w celu założenia opartej o te zasady kasy. Organizował spotkania informacyjne w Kółku Rolniczym, w miejscowej czytelni, w kościele, na których z entuzjazmem informował o dobrodziejstwach dla włościan systemu Raiffeisena i przekonywał mieszkańców do stworzenia we wsi kasy oszczędnościowo-pożyczkowej tego typu.

Podczas jednego z takich spotkań w kościele, poprzedzonego uroczystą mszą św., zebrano znaczną kwotę prawie 7 tys. złotych reńskich, która miała stać się podstawą kapitału przyszłej kasy.

Pierwsze walne zgromadzenie Spółki Oszczędności i Pożyczek, jak nazwano nową spółdzielnię, odbyło się w styczniu 1890 roku, wkrótce została ona zarejestrowana w sądzie, a normalną działalność rozpoczęła w marcu - wtedy to otwarto kasę (początkowo mieściła się w mieszkaniu Stefczyka, czynna była kilka godzin przez dwa dni w tygodniu), zakupiono niezbędne sprzęty i materiały (m. in. blaszaną kasę, księgi rachunkowe, druki) i wypłacono pierwszy kredyt. Członkowie otrzymali okolicznościowe skarbonki z hasłem „Cnota oszczędności wiedzie do wolności”. Do władz spółdzielni wybrano miejscowych duchownych, nauczycieli szkoły rolniczej, ale i kilku chłopów. Przełożonym Zarządu czyli prezesem został ks. Królikowski,

przewodniczącym Rady Nadzorczej dr Ludwik Birkenmajer ze szkoły rolniczej (później znany fizyk i astronom, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego), a jego zastępcą Józef Milcz, gospodarz z pobliskiej wsi Zakamyczce.

Sam Stefczyk zadowolili się początkowo stanowiskiem kasjera, które piastował przez 8 lat (nieodpłatnie), dopiero po dwóch latach zdecydował się na objęcie funkcji przewodniczącego Rady Nadzorczej, a następnie prezesa Zarządu.

Czernichowska spółdzielnia odniosła wielki sukces, choć początkowo opierała się wyłącznie na własnych wkładach członkowskich, nie korzystała z żadnego wsparcia z zewnątrz. Po pierwszym roku istnienia liczyła 143 członków, po dziesięciu latach - 919, obejmując całą parafię. Przyczyniły się do tego korzystne warunki udzielanych pożyczek i oprocentowania depozytów. W ciągu pierwszego roku udzielono 117 pożyczek.

Jako, że kasa bazowała na wzajemnym zaufaniu członków, nie było problemów ze spłatami kredytów, co umożliwiała dalszy rozwój spółdzielni. Statut, osobiście opracowany przez Stefczyka opierał się na dostosowanych do galicyjskich warunków podstawowych zasadach zaproponowanych przez Raiffeisena.

Dzięki późniejszej niezmordowanej aktywności Stefczyka, w 1899 roku udało się doprowadzić do powołania Krajowego Patronatu dla Spółek Oszczędności i Pożyczek we Lwowie jako ośrodka wspierającego tworzenie i funkcjonowanie kas a w 1909 roku Krajowej Centralnej Kasy Spółek Rolniczych jako instytucji kredytującej kasy. Zaowocowało to niebywałym rozkwitem ruchu założycielskiego - tuż przed I wojną światową w Galicji działało już 1397 wiejskich spółdzielni oszczędnościowo-pożyczkowych coraz powszechniej nazywanych „Kasami Stefczyka” liczących ponad 320 tys. członków! W okresie II Rzeczypospolitej rozprzestrzeniły się one na obszar całej Polski.

Siedziba pierwszej kasy spółdzielczej w Czernichowie (fotografia z „Czasopisma Spółdzielni Rolniczych” nr 19 z lipca 1934 r.)

1900

„Rolnik” w Mogilnie
modelowa spółdzielnia rolniczo-handlowa

Powróćmy znów do Wielkopolski, będącej w okresie zaborów najbardziej uświadczonym regionem ziem polskich. Na tym terenie powstawały od

1919

Inwalida Polski

- pierwsza spółdzielnia inwalidów

Kolejne nowe typy spółdzielni powstawały już po odzyskaniu niepodległości. Były to m. in. spółdzielnie inwalidów, ale zupełnie odmienne od tych, które pamiętamy jako „wizytówki” spółdzielczości PRL i jakie istnieją obecnie.

Po I wojnie światowej i wojnie bolszewickiej, kiedy to bez pracy znalazła się potężna rzesza inwalidów wojennych, zaistniała pilna potrzeba zorganizowania dla nich nie tylko zatrudnienia, ale także możliwości zaopatrzenia się w podstawowe artykuły po przystępnej cenie. Pierwsza taka spółdzielnia, oparta o zasady samopomocy i solidarności samych zainteresowanych, Inwalidzka Spółdzielnia Spożywcza „Inwalida Polski” powstała już w 1919 roku.

Większa fala tworzenia ich nastąpiła w latach 1921-1922, kiedy to akcję założycielską wsparł Związek Inwalidów Wojennych RP, opracowując wzorcowy statut spółdzielni oraz - poprzez utworzony w 1922 roku Inwalidzki Fundusz Społeczny - udzielając spółdzielniom pomocy materialnej na prowadzenie działalności i na szkolenie zawodowe poszkodowanych.

Ogółem w okresie międzywojennym powstały 52 spółdzielnie inwalidów: zabawkarskie, introligatorskie, szewskie, rymarskie, stolarskie, piekarskie, papiernicze; sporą część stanowiły spółdzielnie spożywców rozprowadzające wśród członków żywność. Powstawały też nieliczne spółdzielnie „niewojennych” inwalidów, np. założona w 1929 r. chorzowska Inwalidzka Spółdzielnia Handlowo-Przemysłowa.

W przeciwieństwie do spółdzielni inwalidów organizowanych po II wojnie światowej, nie zajmowały się rehabilitacją medyczną członków. Poza funkcją zatrudnieniową i zaopatrzeniową odegrały ważną rolę w przyuczeniu inwalidów do zawodu bądź w przekwalifikowaniu tych, którzy ze względu na inwalidztwo nie mogli wykonywać dotychczasowej profesji. Większość tych spółdzielni nie przetrwała jednak długo ze względu na konkurencję firm prywatnych, a zwłaszcza na kryzys gospodarczy lat 30.

Markowa, budynek Ośrodka Zdrowia w Markowej, w którym działała Spółdzielnia Zdrowia. Obok - badanie lekarskie w Spółdzielni Zdrowia w Dukli.

1936

Spółdzielnia Zdrowia w Markowej

- pierwsza spółdzielnia zdrowia

Podaje się nieraz, że najstarszą spółdzielnią zdrowia w Polsce jest warszawska Kosmetyczno-Lekarska Spółdzielnia Pracy „Izis” powstała w 1927 roku jako Instytut Kosmetyczno-Lekarski „Izis”, ale była to wówczas firma prywatna jej założycielki Heleny Brzezińskiej i dopiero po II wojnie światowej przekształcono ją w spółdzielnię pracy jako formę dopuszczoną przez komunistyczne władze - w jakiej funkcjonuje zresztą do dzisiaj. Dlatego palma pierwszeństwa wśród spółdzielni zdrowia należy się takiej kooperatywie w Markowej (w woj. podkarpackim), którą powołano w 1936 roku.

Jej inicjatorem był znany działacz ludowy **Ignacy Solarz**, ale tak naprawdę ideą tą zapłodnił go inny uczestnik młodzieżowego ruchu ludowego, **Kazimierz Wyszomirski**. Na początku lat 30. odbył on podróż do Jugosławii, gdzie odwiedził Użicką Pożegę, w której w 1920 roku powstała pierwsza z sukcesem działająca spółdzielnia zdrowia dająca przykład wielu innym w regionie, a także z biegiem czasu i za granicą.

Po powrocie do kraju Wyszomirski opublikował na ten temat szereg artykułów propagujących serbskie rozwiązania, w tym dłuższy tekst w Spółdzielczym Przeglądzie Naukowym z 1934 roku, wydany też jako osobna broszura. W promocję podobnych rozwiązań włączył się Spółdzielczy Instytut Naukowy.

Solarz, świadomy fatalnego stanu opieki lekarskiej na polskiej wsi, stał się entuzjastą modelu z Jugosławii.

W okresie od wiosny 1935 roku do jesieni roku następnego działał niezłomnie propagując ten model, spotykając się z mieszkańcami wsi ze swojej okolicy, organizując lokalne zebrania. Doprowadził do powstania Komitetu Założycielskiego spółdzielni, opracował statut i podstawy budżetu, wreszcie w listopadzie 1935 roku udało się zwołać w Markowej zebranie założycielskie, na którym wybrano go przewodniczącym Zarządu.

Spółdzielnia liczyła 500 członków z 7 wsi położonych w promieniu 8 km i obejmujących łącznie 10 tys. mieszkańców. Zatrudniono stałego lekarza (został nim dr Władysław Ciekot), zaś raz na tydzień dojeżdżał do niej dentysta; udzielano przeszło 4 tys. porad rocznie. W przeciwieństwie do modelu z Serbii zrezygnowano ze stałych składek, zamiast tego członkowie zobowiązani byli do wpłacenia wpisowego (50 gr) i wykupienia udziałów (po 10 zł) i wnoszenia opłat za każdorazową poradę. Skalkulowane one jednak były na znacznie niższym poziomie niż w przypadku honorariów u lekarzy prywatnych: 2 zł od członków i 3 zł od nie-członków, oraz odpowiednio 8 zł i 15 zł za wizyty domowe.

Wszystko działało sprawnie, choć były problemy z rekrutacją personelu ze względu na nader skromne możliwości finansowe spółdzielni.

Po Markowej w kraju pojawiło się kilkanaście podobnych przedsięwzięć, m. in. w Odrowążu w woj. kieleckim, w Busku Zdroju, Sochaczewie czy Turośli Kościelnej. Niestety wybuch II wojny światowej położył kres dalszemu rozwojowi tego typu spółdzielczości zdrowia w Polsce. Spółdzielnie powstające po wojnie i jakie istnieją do dzisiaj nie są bowiem formą spółdzielni użytkowników, jak ta z Markowej, lecz spółdzielni pracy, których członkami są nie potencjalni pacjenci, ale lekarze i personel medyczny.

dr Adam Piechowski

Numer 1 ubezpieczeń dla mieszkalnictwa

UNIQA to firma z 200-letnią historią, a obecnie jedna z wiodących grup ubezpieczeniowych w Europie Środkowej i Wschodniej.

UNIQA jest obecna w Polsce od 30 lat. W kwietniu 2021 roku połączyła się z firmą ubezpieczeniową AXA. Razem stworzyły **5. co do wielkości grupę ubezpieczeniową w Polsce.**

Zaufało nam:

wspólnot mieszkaniowych w Polsce

spółdzielni mieszkaniowych w Polsce

Partner Krajowej Rady Spółdzielczej

Profesjonalny i doświadczony partner

- **Zapewniamy kompleksową ofertę**
Dopasowujemy produkty do oczekiwań i potrzeb klienta.
- **Gwarantujemy najwyższą jakość obsługi**
Mamy osobną strukturę sprzedaży dla mieszkalnictwa oraz najlepszych doradców.
- **Oferujemy nowoczesny serwis likwidacyjny**
Mamy zespół specjalistów odpowiedzialnych wyłącznie za obsługę szkód z obszaru mieszkalnictwa.
- **Doskonalimy naszą ofertę**
Prowadzimy działania edukacyjne, prewencyjne i szkoleniowe.
- **Współpracujemy z rynkiem**
Jesteśmy partnerem wielu organizacji z rynku spółdzielczego, budowlanego i nieruchomości.
- **Udostępniamy bezpłatną platformę prewencyjną iUNIQA**
Umożliwiamy zgłoszenie szkody w 1 minutę oraz szybszą wypłatę odszkodowania.
- **Fundacja UNIQA**
Łączymy siły, żeby razem przeciwdziałać hejtowi. Celem fundacji jest budowanie postaw, które zapobiegają rozprzestrzenianiu się hejtu, a także walka z jego skutkami w obszarze zdrowia psychicznego.

Dowiedz się więcej o naszej ofercie - napisz do nas: rynek.udm@uniqa.pl

UNIQA Towarzystwo Ubezpieczeń S.A., ul. Chłodna 51, 00-867 Warszawa, www.uniqa.pl